Poštnina plačana v gotovini.

Leto XV., štev. 20

Ljubljana, petek 26. januarja 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Usodne posledice angleške omahljivosti

Sodobna mednarodna politika velikih sil ima to značilno posebnost, da njihovi predstavniki neprestano govore in zagotavljajo, da je treba ohraniti mir za vsako ceno. Kako naj se to doseže, o tem pa so nazori že zelo različni. Angleži in Američani bi radi prepričali svet, da se morajo vse države razorožiti, pa bo odstranjena vsaka nevarnost. Nemci oznanjujejo ravno nasprotni evangelij: ni mogoč mir brez nemške oborožitve. Italijani vidijo spas v diktaturi velesil, ki naj bi omilila nasprotstva med velesilami tako, da bi se žrtvovale male države. Rusija dosedaj še ni objavila nikakega recepta, Japonci pa so edini, ki odkrito priznavajo, da v ohranitvi miru nikakor ne vidijo dobrine, za katero bi bilo treba kaj storiti ali celo žrtvovati.

Najbolj iskren in brezpogojen pobornik miru je med velesilami brez dvoma Francija. Njen vroče zaželeni cilj je, prinesti človeštvu olajšanje in mu omogočiti napredek s tem, da se države prenehajo oboroževati ter dosedanja velikanska bremena za oboroževanje porabijo za splošno povzdigo materialnega in duševnega življenja svojih narodov. Toda Francija pravilno pravi, da razorožitev ni pogoj za zagotovitev miru, marveč šele posledica take zagotovitve. Pri neiskrenosti odločujočih činiteljev nekaterih narodov bi razorožitev brez zadostnega jamstva proti morebitnemu napadu nevarnost za mir le še povečala. Komur je trajen mir resen cilj, mora priznati upravičenost francoskega stališča. Vidimo pa, da mnoge države, zlasti nekatere velesile tega nočejo storiti, marveč iščejo vse mogoče ovinke, kako bi oslabile obrambno moč drugih, ne da bi obenem oslabile svojo napadalno silo.

Take razmere so seveda slabo ozračje za ustvarjanje zaupanja med narodi in možnosti razorožitve. Zato ni prav nič čudno, ako glasilo angleškega velekapitala »Investors Chronicle« tolaži svoje čitatelje, da stopa oboroževalna industrija zopet v boljšo dobo. List gradi svoje nade zlasti na oboroževalno mrzlico v Nemčiji in na Japonskem, zaradi katere da bodo tudi vse druge države prisiljene, še povečati svojo lastno oborožitev. Vsekakor pa ima list prav, ko cinično priznava, da gre glavna »zasluga« za to stanje angleški politiki v zadnjih desetih letih in ko konstatira, da je vijugasta angleška politika v Evropi in ob Tihem oceanu silno zaostrila mednarodne odnošaje.

Treba je priznati, da zadene Anglijo res največja moralna odgovornost, da je mednarodni položaj danes tako zapleten in nejasen. V napačni domnevi, da je zaradi svoje otoške lege njena varnost mnogo večja kakor varnost kontinentalnih držav, se Anglija doslej ni hotela jasno in odločno postaviti na stran mirovnega bloka pod vodstvom Francije. Ako bi bila to od vsega početka storila, bi bila razorožitev danes najbrž že izvršeno dejstvo. Toda v Londonu niso bili ravno iskreno veseli dominantne francoske vloge na kontinentu, pa so s škodoželjnostjo opazovali razne politične ofenzive proti Franciji. Dajali so s tem vedno novo potuho nasprotnikom miru, pred vsem pa Nemčiji. Njihova dobrohotnost napram nemškim zahtevam je izvirala iz tega stremljenja, preprečiti preveliko okrepitev Francije in njenih zaveznikov. Seveda niso hoteli prignati stvari tako daleč, da bi se mogla obrniti proti njim samim in ogražati tudi njihovo deželo. To pa se je zgodilo in zato se sedaj tudi Angležem vedno bolj odpirajo oči. Angleški listi ravno te dni zopet priobčujejo s fotografijami podkrepljena poročila o nemškem oboroževanju v zraku. Ne glede na mirovno pogodbo, ki Nemčiji prepoveduje vojno letalstvo, je Göring že dosedaj tako izpopolnil nemške zračne sile, da so skoro enake francoskim in daleko jačje nego angleške. Po teh informacijah bo Nemčija 1. maja imela 2000 najmodernejših letal najtežjega tipa. Otoški položaj Anglije postaja spričo teh dejstev povsem brezpomemben. Anglija je ravno tako izpostavljena nemškemu napadu kakor Francija ali katerakoli druga država. Da pa to dejstvo ni brezpomembno, priča tudi Angležem vedno bolj glasna nemška zahteva po povračilu kolonij.

Do približno enake, za Anglijo neugodne situacije je privedla angleška neiskrena in omahljiva politika v Vzhodni Aziji, kjer tudi od leta do leta narašča japonska opasnost za britski imperij. Tudi v tem pogledu se angleški javnosti sedaj že odpirajo oči in čedalje bolj glasna je zahteva, da se Anglija brez oklevanja pridruži protijaponski fronti.

Malo kasno prihaja ta preorientacija v evropski in azijski politiki Anglije. Mnogo dragocenega časa je že zamujenega.

Sklicanje nemškega parlamenta

Berlin, 25 januarja AA. Dne 30 januarja popoldne se bo sestal nemški državni zbor. Ob tej priliki bo vlada podala svojo deklaracijo.

Vladarski sestanek v Bukarešti

Včeraj sta bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana prispela v Bukarešto — Prisrčen pozdrav s kraljem Karolom — Izredno svečan sprejem v Bukarešti

Bukarešta, 25. jan. p. Vsa Bukarešta je bila že davi svečano okrašena. Ulice so na gosto okrašene z zastavami, preprogami, slavoloki in prepletene z dolgimi nizi električnih žarnic. Listi poudarjajo pomen bolgarskega kraljevskega poseta za razvoj miroljubnega sodelovanja med balkanskimi narodi ter ugotavljajo, da je s prihodom bolgarske kraljevske dvojice postala Bukarešta v presledku nekaj tednov druga balkanska prestolnica, ki je deležna poseta bolgarskih suverenov.

Odhod iz Sofije

Sofija, 25. januarja. AA. Nj. Vel. kralj Boris in Nj. Vel. kraljica Ivana sta snoči ob 22 v spremstvu predsednika vlade Mušanova, rumunskega poslanika Stoike in ostalim spremstvom odpotovala s posebnim dvornim vlakom v Ruščuk.

Na postaji so se od visokih potnikov poslovili Nj. Vis. princesa Evdoksija in Nj. Vis. princ Ciril, predsednik Sobranja Malinov, vsi ministri, osebje rumunskega poslaništva, zastopnik sofijskega mitropolita Sofronije, predsednik sofijske občine, šef generalnega štaba, generalni tajnik zunanjega ministrstva, poveljnik sofijske garnizije in druge ugledne osebnosti.

Sprejem na meji

Bukarešta, 25. januarja. p. V spremstvu ministrskega predsednika in zunanjega ministra Mušanova sta prispela bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana davi ob 8.45 v Ruščuk. Ob njunem prihodu je bilo z bolgarske strani oddanih 21 topovskih strelov. Kralj in kraljica sta prestopila z dvornega vlaka na kraljevsko jahto, da se prepeljeta na rumunsko stran. Ker je vladala na Dunavu huda megla, je vozila jahta zelo počasi in previdno. Spremljal jo je bolgarski torpedni rušilec »Isker«. Ko se je jahta pojavila na rumunski strani obale pri Djurdjevu je bilo z rumunske trdnjave oddanih v pozdrav 21 topovskih strelov, ob enem pa so zatrobile sirene na vseh ladjah, zasidranih v luki. Ob 9.50 je bolgarska kraljevska jahta pristala. Ko sta kralj Boris in kraljica Ivana s svojim spremstvom izstopila, je zaigrala vojaška godba bolgarsko in rumunsko državno himno. Pristanišče je bilo svečano okrašeno z bolgarskimi in rumunskimi trobojkami, velika množica občinstva pa je bolgarska suverena navdušeno aklamirala. V pristanišču je pozdravil bolgarski kraljevski par prometni minister Franazovici, prisotni pa so bili tudi komandant divizije general Dona, adjutant rumunskega kralja in bolgarski poslanik v Bukarešti. Kralj Boris je bil v uniformi pešadijskega generala, kraljica Ivana pa v popotni obleki.

Prihod v Bukarešto

Po pozdravu z navzočnimi odličniki, sta Nj. Vel. kralj Boris in kraljica Ivana s svojim spremstvom vstopila v dvorni vlak in se odpeljala v Bukarešto, kamor sta prispela ob 11.30. Kolodvor je okrašen z neštetimi bolgarskimi in rumunskimi zastavami. Kraljevske goste so pričakovali na kolodvoru kralj Karol in kraljica-mati Marija, bivša grška kraljica Elizabeta ter princ Nikola, člani vlade z ministrskim predsednikom Tatarescom in drugi odličniki ter člani bolgarskega poslaništva v Bukarešti. Ko je kralj Boris stopil iz vagona, je poljubil kralja Karola in se prisrčno pozdravil z ostalimi člani kraljevskega doma. Enako tudi kraljica Ivana. Kralj Karol je nato pregledal častno četo, vojaška godba pa je zasvirala bolgarsko in rumunsko državno himno. V imenu prebivalstva prestolnice je bukareški župan izrekel kraljevskima gostoma dobrodošlico in jima po tradicionalni šegi ponudil kruha in soli. V dvorni čakalnici je nato kralj Karol predstavil kralju Borisu in kraljici Ivani člane vlade in ostale rumunske odličnike. Pred kolodvorom je bila zbrana nepregledna množica, ki je viharno pozdravljala kraljevske goste, ko so se pojavili pri izhodu. Izpred postaje se je razvila dolga povorka. V prvi kočiji sta se peljala kralj Boris in kralj Karol, v drugi pa kraljica Ivana in kraljica-Mati Marija, nakar so sledili ostali člani kraljevskega doma, oba predsednika vlade in drugi odličniki.

Povorko sta spremljala dva eskadrona konjenice kraljevske garde. V dvoru so se gostje za kratek čas ustavili, nato pa so člani kraljevske rodbine z avtomobili krenili v kraljevski dvorec Cotroceni, kjer so imeli kosilo. Popoldne so kraljevski gostje prisostvovali simfoničnemu koncertu v Narodnem gledališču, ob 5. pa so se odpeljali v Sinaio.

Titulescu obolel

Bukarešta, 25. januarja. p. Zunanji minister dr. Titulescu se je na vožnji od Zagreba v Bukarešto prehladil in je dobil vnetje srednjega ušesa. Snoči so ga morali operirati ter mora ostati po nasvetu zdravnikov v postelji. Zato se danes tudi ni mogel udeležiti sprejema.

Politični pomen poseta

Bukarešta, 25. januarja. AA. Današnji listi posvečajo cele strani obisku bolgarskega kralja Borisa in kraljice Ivane. »Universul« prinaša dolg članek o kralju Borisu in naglaša njegovo miroljubnost in željo po prijateljskih odnošajih z Rumunijo in drugimi sosednimi državami. List s svoje strani poudarja potrebo rumunsko-bolgarskega sodelovanja, pri čemer je treba strogo spoštovati pogodbe in mednar obvezno sti.

»Dimineata« misli, da pomeni obisk bolgarskega kraljevskega para nov element v veliki politični akciji, ki se danes vrši za izboljšanje med balkanskimi državami in za katero ima mnogo zaslug tudi zunanji minister Titulescu. Ne smemo si prikrivati, pravi list, da obstoje tudi težave, toda nadejati se smemo, da pomeni sinajski sestanek nov korak na poti do zbližanja med balkanskimi državami.

Program sinajske konference

Sofija, 25. januarja. g. Bolgarski listi se obširno bavijo s potovanjem kraljevske dvojice v Bukarešto. O programu sinajske konference pravijo, da gre kralju Borisu predvsem tudi za bolgarska kulturna vprašanja v rumunski Dobrudži, za očuvanje manjšinskih pravic tamošnjega bolgarskega prebivalstva, za vprašanje zopetne otvoritve bolgarskih šol, dalje za vprašanje penzijskih zahtev in odškodnin za agrarno reformo. Razpravljalo se bo tudi o mostu preko Dunava. Od rumunske strani se zahteva ustanovitev rumunskih manjšinskih šol na bolgarskem ozemlju. Nameravana je dalje ustanovitev direktne letalske proge med Bukarešto in Sofijo.

Obletnica „tretje države“ v znaku kulturnega boja

Konservativnemu odporu se je ob prvi obletnici pridružila še katoliška ofenziva proti narodnosocialističnemu režimu

Berlin, 25. januarja. r. Prvo obletnico narodno socialističnega režima, ki jo bodo po vsej Nemčiji svečano proslavili 30. januarja in ovekovečili z objavo nove upravne razdelitve države na šest upravnih okrožij, spremlja težka notranja kriza. Ob koncu prvega leta Hitlerjeve vladavine se pojavljajo v »tretji državi« močne struje, ki so vse prej kakor naklonjene narodno socialističnemu režimu.

Te struje so sicer še le v razvoju, vendar pa se jih glede na splošne okolščine nikakor ne sme podcenjevati. Vsak dan prinaša namreč nova razočaranja celo onim, ki so se poprej vsa leta pehali in žrtvovali ogromna sredstva za to, da so spravili Hitlerja na krmilo. Računali so pač s tem, da se jim bodo usluge, ki so mu jih storili, bogato poplačale. Tem večje je sedaj razočaranje, ki prehaja polagoma v

vedno očitnejši odpor

in stavlja Hitlerjev režim pred nove naloge in težkoče. Kako jih bo obvladal, od tega je odvisna ne samo usoda režima, marveč tudi ves nadaljnji razvoj Nemčije, v marsikaterem pogledu pa tudi razvoj izven njenih meja.

Najbolj razočarani so brez dvoma oni konservativni elementi iz vrst plemstva, veleindustrije, bivši cesarski odličniki in celo sami člani hohenzollernske dinastije, ki poprej niso štedili z dokazi svoje naklonjenosti Hitlerju in njegovemu pokretu. Celo desetletje je prav za prav Hitlerjev pokret živel od protekcije in podpore teh krogov, ki so smatrali narodni socializem za ono uspešno sredstvo, ki naj utre pot za njihov povratek do moči in oblasti. Toda Hitler je postopal po zgledu Horthyja in ko je prišel pred letom dni na oblast ga je minila vsaka volja, odstopiti svoje mesto bivšim mogočnikom.

Mnogo bolj, kakor protimonarhistično stališče, ki je prišlo do polnega izraza baš te dni z razpustom monarhističnih organizacij, pa je razočaral te kroge socializem, ki ga je začel izvajati Hitler na vsej črti. Čeravno je narodni socializem napovedal najljutejšo borbo marksizmu in jo izvaja z neizprosno doslednostjo, je na drugi strani Hitler sprejel v svoj program mnoge točke marksističnega programa in ga sedaj vedno očitneje izvaja. S svojim novim socialnim etatizmom je začel politiko, ki

v polnem nasprotju z interesi kapitalizma

Sedaj, ko se je Hitler rešil marksistov, se je obrnil proti desnici. Že likvidacija Hugenbergove fronte je predstavljala prvi udarec, ki je konservativne kroge do skrajnosti presenetil in pokazal, da Hitler ne misli sklepati kompromisov. Od tedaj se je konservativna desnica umaknila, a v zadnjem času kaže nove znake aktivnosti. Skrivajoč se za monarhizem, je začela desnica širiti nezadovoljstvo proti narodno-socialističnemu režimu. To je dalo povod za brezobziren nastop režima. Ker je ves tisk uniformiran, v širši javnosti o tem ni mnogo znanega, tem hujši boj pa se bije za kulisami. Pobijanju te agitacije je v prvi vrsti namenjen tudi novi zakon o delu, ki najhujše prizadene baš te kroge. Proglasitev državne reforme zasleduje isti cilj in hoče režim s tem za vselej izbrisati poslednje sledove bivšega monarhizma, a s tem izpodnesti tudi stolec njegovim zagovornikom.

V tej borbi je dobila konservativna desnica močnega zaveznika v tako zvani »črni internacionali«, kakor označuje hitlerjevski tisk nemške katoličane. Gotovo ni zgolj slučaj, da se je

demonstrativna akcija katolicizma

v Nemčiji pričela istočasno z objavo vojne narodnemu socializmu v Avstriji. Zdi se, da se za vsem tem skriva zavezništvo vatikanske in rimske politike.

Sklenitev konkordata med Vatikanom in Hitlerjevo Nemčijo se je proslavljala na obeh straneh kot pomembna zmaga. Toda že kmalu se je pokazalo, da v prvih mesecih narodno-socialističnega režima sklenjeno premirje ne bo dolgotrajno. Pokret za osnovanje nemške nacionalne cerkve, demonstrativne proslave Luthra, vzgojni program narodnega socializma, vse to je ustvarjalo vedno nov in vedno večji prepad med cilji Vatikana in tretjega carstva. Vedno ostrejši kurz proti katoliškemu pokretu v odgovor na razne akcije katoliškega episkopata je napovedoval neizogiben spopad.

Do prvega konflikta je prišlo po nedeljskih dogodkih v Stuttgartu, kjer je tako zvana katoliška madina po nekem verskem zborovanju pod vplivom politične pridige priredila protirežimske demonstracije. Prišlo je do krvavih spopadov s policijo, a posledica je bila, da je vlada napovedala

neizprosen boj »črni internacionali«

to je političnemu klerikalizmu, ki je po pisanju narodno - socialističnega tiska dobil za režim isti značaj, kakor rdeča internacionala. Aretacije duhovnikov se množe, sodišča izrekajo proti njim zelo ostre kazni, a katoliškim organizacijam je zabranjeno vsako javno udejstvovanje.

Tako se je baš ob prvi obletnici hitlerjevskega režima pričel v Nemčiji

odkrit kulturni boj

ki ima lahko nedogledne posledice in bo brez dvoma zavzel še večji obseg. Izpremeni se lahko končno v giganteško borbo dveh svetov. Pokret za »nemško nacionalno cerkev« pod vodstvom katoliškega Papena obnavlja najborbenejše tradicije Luthrove dobe. Tudi začasni kompromisi ne morejo več premostiti prepada, ki se z vsakim dnem vedno bolj širi in poglablja. Nemški nacionalizem pričenja juriš na vse internacionalne koncepcije in se mu ni mogla izogniti niti tako previdna in preizkušena katoliška internacionala.

Novi komisar Gdanska

Gdansk, 25. januarja. AA. Novi komisar Društva narodov Leister je prevzel svoje dolžnosti. Včeraj je obiskal predsednika senata in poljskega zastopnika. Leister je narodu Irec.

Bivši španski kralj v Italiji

Rim, 25 januarja AA Bivši španski kralj je prispel v Genovo. Obiskal je genovskega župana, nato pa si je ogledal razne znamenitosti mesta.

Ostavka vlade

Včeraj je celokupna vlada podala ostavko — Mandat za sestavo nove vlade je dobil predsednik JNS g. Nikola Uzunović

Beograd, 25. januarja AA. Danes ob 17. uri se je vršila seja ministrskega sveta. Na seji je predsednik ministrskega sveta dr. Milan Srškić sporočil, da je predložil Nj. Vel. kralju ostavko vsega kabineta in da je Nj. Vel. kralj blagovolil ostavko sprejeti s tem, da bo vlada vodila posle do sestave nove vlade.

Nj. Vel. kralj je po konzultiranju predsednika senata in predsednika Narodne skupščine poveril mandat za sestavo vlade Nikoli Uzunoviću, prejšnjemu predsedniku ministrskega sveta in narodnemu poslancu.

Beograd, 25. januarja M. Mandatar krone g. Nikola Uzunović je danes popoldne posetil predsednika senata g. dr. Ljubomira Tomašića in predsednika Narodne skupščine g. dr. Kosto Kumanudija ter ju obvestil, da mu je bil poverjen mandat za sestavo vlade. Dalje je g. Uzunović danes sprejel še ministra g. Pavla Matico in narodnega poslanca g. Juraja Demetrovića. Jutri bo nadaljeval svoja posvetovanja.

Pred demaršo velesil v Berlinu

Možnost intervencije velesil v Berlinu zaradi pritožb nad hitlerjevsko propagando v Avstriji

London, 25. januarja, d. Ministrski svet se je na svoji včerajšnji seji bavil tudi z vprašanjem avstrijsko-nemškega spora. Ob tej priliki je zunanji minister Simon poročal o posetu avstrijskega poslanika Franckensteina, ki ga je obvestil o avstrijski demarši v Berlinu. Simon je sporočil, da sta tudi avstrijska poslanika v Parizu in Rimu obvestila italijansko in francosko vlado o koraku avstrijske vlade. Angleška vlada je sklenila, da naj najprej posredujejo angleški, francoski in italijanski poslanik pri nemški vladi, če bosta tudi Francija in Italija na to pristali, da se spor reši na primeren način. Obenem bo naprošena avstrijska vlada, naj svoje pritožbe toliko časa ne predloži svetu Društva narodov, dokler ne bo znan uspeh teh demarš v Berlinu.

Angleški tisk, ki se obširno bavi z dogodki v Avstriji, zahteva soglasno energičen korak velesil v Berlinu. »New Chronicle« piše: Čeprav menijo splošno, da kancelar Hitler sedaj noče povzročiti nobenih zunanje-političnih zapletljajev, bi bilo vendarle mogoče da bo na avstrijsko protestno noto odgovoril na nezadosten način. Ako ta odgovor ne bi zadovoljil avstrijske vlade bo vsekakor potrebna intervencija poslanikov velesil v Berlinu. Sklicanje posebnega zasedanja sveta Društva narodov bi se dalo preprečiti le tedaj, če bo nemški odgovor pozitiven.

Reuterjev urad poroča da je avstrijski poslanik v Londonu Franckenstein prišel včeraj v zunanje ministrstvo k stalnemu državnemu podtajniku Robertu Vansittartu ter mu sporočil nove podrobnosti glede pritožbe zaradi narodno-socialistične propagande v Avstriji.

Pariz, 25. jan. s. Agence Havas javlja iz Londona: Avstrijski poslanik Franckenstein je danes zopet posetil zunanje ministrstvo, kjer je imel daljši razgovor z generalnim tajnikom v zunanjem ministrstvu Vansittartom. Avstrijski poslanik je izpopolnil svoja prejšnja sporočila o značaju protesta avstrijske vlade v Berlinu.

V pričakovanju nemškega odgovora

Berlin, 25. jan. č. V zvezi z vestmi, da namerava avstrijska vlada predložiti svoj spor z Nemčijo svetu Društva narodov v rešitev, so objavili tukajšnji listi daljše komentarje, v katerih naglašajo, da je avstrijski poslanik v Berlinu ob priliki svoje intervencije v zunanjem ministrstvu navedel celo vrsto trditev o dozdevnem vplivu gotovih merodajnih nemških krogov na narodno-socialistični pokret v Avstriji. Nemška vlada proučuje sedaj te trditve. Ko bo preiskava končana, bo storila vse, kar je potrebno za odgovor Avstriji.

Hitlerjeve jubilejne znamke

Berlin, 25. januarja AA. Za obletnico, kar je Hitler prišel na vlado (30. januarja) namerava nemška poštna uprava izdati nove znamke.

Nemško priznanje kubanske vlade

Berlin, 25. januarja s. Ker je polkovnik Carlos Mendieta prevzel funkcije predsednika kubanske republike, je nemška vlada priznala novo kubansko vlado.

Nar. posl. V. Spindler:

Savinja, Sotla in drugo

Maribor, 24. januarja

Te dni je šla po listih vest, da je že izdelan velik regulacijski načrt za izvedbo regulacije rek v naši državi, da bi se na ta način očuvali veliki kompleksi zemlje pred poplavami in zaščitile vasi in mesta ob rekah. Tudi poročajo, da so v te svrhe že odobreni potrebni krediti, ki bodo dani na razpolago hidrotehničnim oddelkom banskih uprav. V prvi vrsti bi se naj izvršila regulacija Save in Dunava, nato pa ostalih rek, zlasti tudi Morave, ki ob vsaki poplavi uničuje ogromne komplekse plodne zemlje, in so se tu regulacijska dela že pričela. Tudi je predvidena regulacija in melioracija mnogih jezer in močvirij in so tudi v te svrhe že glasom poročil predvideni potrebni krediti. Ta dela se bodo pričela že na spomlad. Posebna strokovna komisija vseh zainteresiranih ministrstev že delj časa izdeluje enotni načrt vseh teh del. Tako časopisna poročila!

Ni dvoma, da smo tudi mi v dravski banovini močno zainteresirani na tem vprašanju, zlasti še ozemlje bivše mariborske oblasti, ki ima dve izredno bolni točki: Savinjo in Sotlo. Dočim je vprašanje regulacije Savinje specifično čisto naše leži Sotla v interesni sferi dveh banovin, dravske in savske. Eno pa je za mene — dasi lajika — izven dvoma: ni mogoča popolna regulacija Save brez istočasne ureditve obeh njenih dotokov, Savinje in Sotle.

Dočim pa je vprašanje regulacije Savinje na najboljši poti, da bo že v par letih rešeno, se vprašanje regulacije Sotle ne premakne z mrtve točke, čeprav stoji na dnevnem redu že več ko 30 let. Da me ne bi kdo razumel krivo: niti najmanj ne podcenjujem in ne zanikam nujne potrebe, da se regulacija Savinje nemudoma v roke vzame, ampak tudi jaz poudarjam nujnost, da se že v prihodnji državni i banovinski proračun vnesejo potrebne postavke za začetna dela. Ali poudarjam obenem nujno potrebo in zahtevo, da se premakne z mrtve točke končno tudi vprašanje regulacije Sotle, ki je bilo že svoječasno obravnavano v bivšem štajerskem deželnem zboru in v raznih interpelacijah slovenskih poslancev tudi v dunajskem državnem zboru, ki je pa med vojno in tudi po vojni prišlo na mrtvo točko, kjer je bilo še do nedavna.

Nimam namena razkladati zgodovino bojev in prizadevanj za regulacijo Sotle, ki zanima celo veliko sotelsko dolino gori od Rogatca pa doli do Brežic, na eni strani naše slovenske vasi vzdolž Sotle, na drugi strani pa sosedne hrvatske vasi. Ugotovim naj le, da so že pred svetovno vojno obstajali točno in detajlno izdelani regulacijski načrti in proračuni tako pri štajerskem deželnem odboru v Gradcu, kakor tudi pri merodajnih oblasteh v Zagrebu. Tekom zadnjih let je začelo vprašanje regulacije Sotle zlasti v zvezi z regulacijskimi deli ob Savi, ki so se delno že vršila, delno pa so v pripravi, zopet jačje stopati v ospredje. Banska uprava v Ljubljani je s svoje strani ponovno stopila v stike z bansko upravo v Zagrebu, ki je pri centralni vladi predloge iz Ljubljane odločno podprla. In tako je, kakor čujem, končno prišlo do odločitve, da se ustanovi posebna terenska komisija, ki ima nalogo, da celo vprašanje temeljito prouči, da zlasti prouči tudi dosedanje načrte in proračune ter na licu mesta ugotovi potrebne korekture.

Tako — upam — je tudi vprašanje regulacije Sotle poleg vprašanja regulacije Savinje, Save, Dunava itd. dozorelo tako daleč, da bo končno padlo kot zrelo jabolko in prineslo prizadetim pokrajinam dvojno korist.

Po dovršitvi regulacijskih del se bodo ogromni kompleksi plodne zemlje ob celem toku Sotle obvarovali pred uničujočimi posledicami poplav, ki se niso pojavljale samo v odnašanju plodne zemlje, v uničevanju njiv in travnikov s peskom, blatom in kamenjem, v uničevanju krme in povzročanju živinskih bolezni kakor metuljavosti itd., ampak v zvezi s tem tudi z neprestano naraščajočim obubožanjem obsoteljskega prebivalstva. Na drugi strani se bo z regulačnimi deli stotinam in morda tisočem revežev ob Sotli nudila možnost zaslužka doma ter možnost prehrane sebe in svojcev. Kaj to pomeni zlasti za obsoteljske kraje, ve le oni, kdor pozna tamošnje težke gospodarske prilike, kdor ve, koliko naroda se je iz teh krajev leto za letom moralo izseljevati, ker doma niso našli niti najprimitivnejše možnosti zaslužka.

Vse eno je, ali se prično regulacijska dela na Sotli iz rednih proračunskih sredstev države, banovine, srezov in prizadetih občin, ali iz fonda, ki se bo stekal na podlagi vladne uredbe o javnih delih in iz banovinskega bednostnega sklada, za mene in za obsotelsko prebivalstvo je samo eno jasno in na dlani: *regulacija Sotle je nujna, ne prenese nobenega odlašanja več in tudi ne več dolgotrajnega študiranja kakih komisij, ker je zadeva že davno dozorela in jo je treba nemudoma v roke vzeti!*

Obračun z grofom Bethlenom

Bratislava, 22. januarja.

Grof Bethlen si pred predavateljskim pohodom na Angleško gotovo ni mislil, da bo s svojo revizionistično politiko izzval neljub vihar v krogih nekaterih madžarskih domoljubov. Kakor znano, so njegova predavanja v Londonu ostala brez vsakega uspeha in je pod vtisom polemik proti njegovim trditvam celo nenadoma izostal poset nekaterih francoskih parlamentarcev v Budimpešti. Bethlen se je sicer vrnil v domovino kot zmagovalec ter so madžarski časopisi na široko napihnili njegovo »zmago«, polagoma pa je le prodirala resnica na dan in grofove najnovejše zasluge za zopetno vzpostavitev neokrnjene Madžarske so začele kopneti pod kritiko in skepso objektivnih ljudi.

Prvi se je proti Bethlenovi politiki oglasil madžarski publicist Fenyes in je v »Manchester Guardianu« popolnoma raztrgal grofove trditve, dokazujoč, da je nesrečo Madžarske zakrivilo izključno le domače plemstvo, ki je vodilo in pospeševalo znano brutalno politiko proti nekdanjim ogrskim narodnostim. Bethlen je kot bivši predsednik vlade imel še toliko sile, da je sklical zastopnike strank, zastopanih v parlamentu, in na tem konventiklu je bil Fenyes, ki živi v inozemstvu, proglašen za veleizdajalca in izključen iz madžarskega narodnega občestva.

Ta čudni postopek ni po volji marsikateremu dobremu domoljubu, toda nihče si ne upa zavzeti se za »veleizdajnika« Fenyesa, boječ se, da bi še njega ne zadela enaka usoda. Grof Bethlen bi bil na ta način ostal zmagovalec, da se ni oglasil drugi madžarski patriot z zahtevo, da bi se morala o Fenyesevih trditvah razviti javna diskusija, ne pa da se s priznanim narodnim delavcem postopa kakor z narodnim zločincem. Ta mož, ki je imel pogum nastopiti proti smešnemu madžarskemu revizionizmu in njegovemu oznanjevalcu Bethlenu, je bivši tajnik madžarske ljudske stranke Adam Persian. Seveda bi v Madžarski ne imel niti prilike niti možnosti, da nastopi zoper tako ugledno revizionistično osebnost; ker pa živi v Bratislavi in se mu zato ni bati krivičnih sodb, je naslovil v čeških listih odprto pismo na grofa Bethlena ter je v članku razkril mnogo važnih tajnosti, ki kažejo domoljubje sedmograškega grofa v zelo čudni luči.

Persian je svoje očitke vseskozi potrdil z dejstvi in s še živečimi pričami, zato jih bo težko ovreči, nemogoče pa bo tudi molče iti preko njih. Iz imenovanega odprtega pisma izvemo, da je bil grof Bethlen od l. 1919 do 1921 član madžarske vlade, le da ni imel portfelja in da se njegovo imenovanje nikoli ni javilo javnosti. On je bil tudi oni, ki je pripravil madžarsko vlado do tega, da je brez ugovora podpisala trianonsko pogodbo. Vedel je, da bi v nasprotnem primeru Madžarsko začasno zasedle antantne vojske, kar bi pomenilo demokratizacijo države. Bethlen in njegova ožja družba pa so hoteli na vsak način ohraniti plemiško oligarhijo in njena veleposestva. Da zagotovi nadvlado plemiškemu krožku, si je kasneje izmislil revizionistično politiko in jo deset let kot predsednik vlade izvajal z železno doslednostjo. Persian pravi, da je s tem odvrnil pogled zatiranega madžarskega ljudstva od plemiške zemlje ter naravnost narkotiziral vso Madžarsko.

Maja meseca l. 1919 je grof Bethlen izjavil antantnima diplomatoma Cunninghamu in Alisèeju, da »mora sam trpeti za nepravičnosti, s katerimi so dotedanje vlade obsipale nemadžarske narodnosti«, in da zato po padcu komunizma ne more uvesti novih vladnih metod. Kljub temu pa je vstopil v vlado kot tajni član in nadaljeval prejšnjo nemoralno politiko proti manjšinam. Isti Bethlen je dal nasilno odstraniti ministrskega predsednika Simonyija, ki je nameraval javnost obvestiti o vsebini trianonske pogodbe. Še le s podpisom tega miru je postala prosta pot politični karieri Bethlenovi, ker se je zaradi ogorčenja in obupa širokih narodnih množic dalo vzbuditi revizionistično blaznost in potlačiti demokratične namene tedanje vladne večine. Bethlen je vedel, da se da vlada veleposestniških plemičev obdržati samo v majhni Madžarski in si je na vse kriplje prizadeval, da bi bila stara Ogrska kolikor mogoče bolj okrnjena.

To na videz nekoliko paradoksno trditev utemeljuje Persian z naslednjim odkritjem: Tedanji rumunski pooblaščenec na Dunaju dr. Ardeleanu je skušal iz madžarskih politikov sestaviti skupino, ki bi v Budimpešti prevzela vlado, ko bi rumunska vojska pregnala Bela Kuna. Junija meseca 1919 je dr. Ardeleanu stopil v stike z najraznovrstnejšimi madžarskimi predstavniki, pa so vsi odklonili pogoj, da bi ta vlada priznala kaka obsežnejše teritorialne zahteve Rumunije v škodo Ogrske. Vsi vprašani so odrekli sodelovanje, češ da ni Madžara, ki bi v naprej priznal odtujitev tolikega ozemlja. Dr. Ardeleanu je smeje odgovoril, da je že našel takega Madžara, le da njegova oseba in politična preteklost Rumuniji nista dovoljno jamstvo, da bi se njegova vlada držala prevzetih obveznosti. Rumunski pooblaščenec je brez ovinkov izjavil, da je ta Madžar — grof Štefan Bethlen. Pri tem je treba pomisliti, da so bile rumunske zahteve po madžarskem ozemlju precej večje nego jih je Rumuniji dovolila mirovna pogodba.

Te težke obdolžitve bodo v madžarski javnosti napravile gotovo zelo mučen dojem. Vlada se bo trudila na vso moč, da ljudstvo ne izve teh podrobnosti iz življenja svojega miljenca, vendar se stvar ne bo dala potlačiti. Persian je v madžarskih političnih krogih dobro znana osebnost brezmadežne preteklosti in je grof dobil v njem opasnega nasprotnika, ki ga ne bo mogel in smel odpraviti z omalovaževanjem ali celo z izobčenjem.

Nova estonska ustava

London, 25. jan. k. V pretekli noči je bila v Estoniji proglašena nova ustava. Z reformo ustave so se mnogo bavili listi že meseca oktobra. Javnost je zahtevala, naj se ustava reformira po fašističnih načelih.

Snoči je bila v Talinu svečana seja vlade pod vodstvom ministrskega predsednika Konstantina Paetsa, ki mu je vlada poverila začasno posle ministrskega predsednika z neomejeno zakonodajno in izvrševalno oblastjo. V Talinu in po drugih krajih so se vršile vso noč velike manifestacije. Državni prevrat so praznovali s salvami iz topov, s pritrkavanjem zvonov in znaki siren.

Nova estonska ustava je bila reformirana na osnovi parlamentarnega referenda, ki ga je predložil predsedniku republike ob koncu oktobra estonski parlament. Nova ustava določa ukinitev parlamentarnega sistema. Vsa oblast je osredotočena v rokah predsednika republike in vlade.

Proces zaradi atentata na Venizelosa

Atene, 25. januarja č. Poslanska zbornica je snoči s 70 glasovi proti 61 sprejela predlog, da se izroči sodišču rojalistični narodni poslanec Mauro Mihalis, ki je bil zapleten v atentat na Venizelosa.

Stavka na španskih univerzah

Pariz, 25. januarja. AA. Iz Madrida poročajo, da je na vseh španskih vseučiliščih izbruhnila stavka dijaštva. Vse fakultete so zaprte. Po poročilu španske vlade doslej ni bilo pomembnejših incidentov. Policija je brez napora preprečila vse poulične demonstracije.

Ustanovitev akademske YMCA v Ljubljani

YMCA (Young Men's Christian Association) je svetovna družba anglosaškega izvora, ki ima v 60 državah okrog 10.000 podružnic in preko dva milijona članov. V Jugoslaviji šteje več ko trideset podružnic z glavnim odborom, čigar pokrovitelj je Nj. Vis. knez Pavle. To krščansko združenje mladih ljudi je medkonfesionalna in nepolitična organizacija, ki svoje člane in članice utrjuje v temeljnih življenjskih naukih in vrlinah krščanstva in skuša Kristusova nravna načela uresničiti v praktičnem življenju. Popolnoma v duhu praktičnega življenjskega nazora Anglosasov vzgaja in vodi svoje člane ne le duhovno, marveč tudi telesno in socialno, prizadevajoč si, da čim bolj požlahtni mladega človeka in ga napravi za koristnega člana družbe in za dobrega državljana.

Ljubljana je bila doslej izjema med jugoslovenskimi mesti, kar se tiče YMCE. Sedaj bo dobila vsaj akademsko podružnico, ki bo vplivala na naše mlado izobraženstvo v duhu pravega praktičnega krščanstva, v duhu ljubezni pa bo naš mladi sebojne pomoči, obenem pa bo naš mladi človek preko te organizacije dobil stike z enako mislečimi ljudmi širom sveta.

Sestanek ustanoviteljev in akademikov se je vršil v sredo zvečer v damski sobi »Emone«. Udeležilo se ga je lepo število akademikov. Iz Beograda sta prispela zastopnik ženevske centrale YMCE, direktor g. Sitters in tajnik jugoslovenskega osrednjega odbora g. Kovandjić. Sestanek je otvoril vseuč. prof. g. dr. Jakob Kelemina, ki je najprej poudaril informativni značaj sestanka in nato v angleščini pozdravil direktorja Sittersa. Zatem je v poglobljenem govoru opisal, zakaj ni bilo mogoče ustanoviti v Ljubljani YMCE že pred desetimi leti, ko so bili storjeni prvi poskusi. Bil je to čas vrenja in kipenja, borbe med starim in mladim, tipanja za novimi formulami. Mladine se je loteval pesimizem, trpke izkušnje so poostrile pogled za socialna vprašanja in bog pod zastave materializma je bil vseobči. Med tem so se časi v marsičem spremenili in v splošni zbor mladine se mešajo novi glasovi. Iz nekdanje pokrajinske univerze je naša univerza postala zbirališče dijakov iz vse države, in to donaša s seboj nove misli in zahteve. Interes države in družbe zahteva, da se vsi ti raznoliki življi medsebojno zbližajo, da se etično in moralno ustalijo na načelih krščanstva in preobrazijo v koristne člane družbe in države. — Pri tem je govornik dobro povedal, da sedanja akademska mladina ne vidi v akademskem učitelju samo posredovalca znanosti, marveč tudi modrega vzgojitelja, ki ji bo dajal direktiv za življenje. YMCA se je drugod izkazala za primeren okvir takemu sodelovanju. V Ljubljani smo precej odrezani od sveta in YMCA nudi tem bolj dobrodošlo priliko novih zvez. Idejno je govornik opozoril na sodobno težnjo po poenostavljenju in konkretiziranju filozofskih nazorov: imamo veliko preveč teoretiziranja in razglabljanja, a premalo praktične dejavnosti v duhu večnih načel.

Za g. prof. dr. Kelemino je zbrane pozdravil v imenu Angleškega društva g. dr. **Kermavner**, ki je nato tolmačil tudi govor direktorja g. Sittersa. Angleški gost je opozoril pomen sodobnih prometnih sredstev in radija, ki zbližujejo narode. Govornik je v 18 državah prišel v stike z raznimi ljudmi. Povsod je opazil isto bojazen pred novo vojno, ki bi pomenila propad civilizacije. To pomeni, da vzlic vsemu tehničnemu napredku ni napredka v najvažnejšem, t. j. v duhovni in v srčni kulturi. Govornik je povsod opazil tudi nezadovoljstvo mladine s seboj in z obstoječimi razmerami. Danes pa je mladina že spoznala, da ne zadošča samo kritika, marveč da je potrebno sodelovanje med mladimi in starimi. Sedanji čas zahteva od akademika, da se zanima za dobrobit človeka in da je širokosrčen, a vendar trden v svojih idejah. Nato je govornik razvil ideologijo YMCE, ki skuša razumeti sodobno mladino in spraviti njene težnje v sklad s temeljnimi idejami krščanstva — ne glede na konfesionalne in politične razlike in brez vsakega proselitstva.

O delovanju YMCE v ostali Jugoslaviji je govoril g. **Kovandjić** iz Beograda, ki je na praktičnih primerih pokazal, kako njeni člani izvršujejo veliki nauk ljubezni do bližnjega. Stud. phil. Boris Urbančič je razvil nekatere izpodbudne misli o delovanju YMCE v Ljubljani, phil. dr. M. **Plecháč** pa je navdušujoče govoril o delu češkoslovaške YMCE, ki jo vodi nadaljevalec Masarykove življenjske filozofije, prof. dr. Emanuel Rádl.

Z najboljšo voljo do nadaljnjega dela je bil zaključen ta informativni sestanek, ki pomeni uspešni začetek YMCE v Ljubljani.

Značilnosti v Rumuniji ponarejenih bankovcev

Beograd, 25 jan. AA. Glavne karakteristike po katerih se lahko hitro spoznajo ponarejeni jugoslovenski bankovci po sto dinarjev (Cluj, Rumunija) od pravih bankovcev, so naslednje:

A) Na licu bankovca: 1. nad podpisom je natisnjeno namestu »Član uprave« — »Čdam uprave«; 2. številčna karakteristika sredi bankovca je pri falzifikatih znatno večja in zelo netočno izdelana; 3. na falzifikatu je podpis »A. Radović« predebel, podpis »I. J. Bajloni« pa pretenak; 4. simbolična figura na osebi od pasu navzgor je slabo izdelana, zlasti prsti, ki so predebeli in skrivljeni.

B) Na hrbtni strani bankovca: 1. pri falzifikatu prevladuje rdeča barva v močnem karminskem tonu; 2. solnčna polobla na obzorju morske pokrajine na falzifikatu ne obstoji; 3. postava kmeta na hrbtni strani falzifikata je zelo slabo izdelana, zlasti leva roka od lehti navzdol je preveč potegnjena in so prsti ukrivljeni in predebeli. 4. besedilo na hrbtu falzifikata je slabo reproducirano, pretanko in nepravilno; 5. vodni tisk na falzifikatu se znatno razlikuje od vodnega tiska pravega bankovca, ki je izdelan v finih črtal, med tem ko so na falzifikatih grobe črte. Tudi papir je pri falzifikatih debelejši s topim zvokom in se na prvi pogled razlikuje od papirja pravih bankovcev.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Osamljenost Madžarske

Gömbös o akciji proti osamljenosti Madžarske in prijateljstvu z Italijo ter Nemčijo

Budimpešta, 25. jan. AA. Predsednik madžarske vlade Julij Gömbös je v svojem odgovoru poslancu grofu Palaviciniju, ki je v utemeljevanju svoje interpelacije kritikoval madžarsko zunanjo politiko, med drugim izjavil:

Madžarska bo ostala zvesta politiki svobodne roke, ki predstavlja v njenem sedanjem položaju najsrečnejšo pot. Madžarska ne taji svojega prijateljstva z Italijo in Nemčijo, ker ima konkretne dokaze, da iskreno podpirata gospodarsko okrepitev Madžarske; toda Madžarska je obenem tudi odločena, da začne intenzivnejše razgovore v prijateljskem duhu z vsako drugo državo, če bo to zahteval njen interes.

Obisk zunanjega ministra Kanyo v Parizu je prav tako pripomogel k atmosferi, kakršno že davno zahteva opozicija in kakršne si tudi sam želi. Madžarska bo tudi nadalje zasledovala pravilno politično smer, da pridobi državi, ki je ob ustju Dunava dokaj osamljena, čim več prijateljev. Potovanja zunanjega ministra niso bila brez političnega pomena. Obisk v Rimu bi mogel roditi tudi konkretne uspehe, zadovoljiti pa se hoče le z ugotovitvijo, da je bil umesten obisk v državi, ki je Madžarski pripomogla, da se je rešila iz politične osamljenosti. Kar se tiče potovanja v Berlin, ni prav nič prejudiciralo odnošajem med Madžarsko na eni ter Italijo in Avstrijo na drugi strani. Ta obisk je bil potreben, ker je okrepitev hitlerjevskega režima v Nemčiji pomembna ne samo za politiki, temveč tudi za gospodarski položaj te države.

Gömbös je nato omenil posete v Bolgariji in Turčiji, ki so služili manifestiranju prijateljstva do teh dveh držav. Tudi Madžarsko zanimajo balkanska vprašanja.

Na koncu svojega govora je Gömbös obžaloval avtarkične tendence v gospodarski politiki nekaterih držav, vendar pa je pri tej priliki poudaril, da se je trgovinska bilanca Madžarske popravila in da so tudi potovanja madžarskih ministrov pripomogla k zboljšanju gospodarskega stanja države in okrepila prepričanje, da je Madžarska činitelj, s katerim bo treba računati pri reševanju problemov ob ustju Dunava.

Chautemps grozi z ostavko

Čiščenje med radikalnimi socialisti — Rojalistične demonstracije v pravosodnem ministrstvu — Nove žrtve afere Staviskega

Pariz, 25. januarja. AA. Dopoldne se je sestal poslanski odbor za pravilnik, da prouči predloge o sestavi anketnega odbora za razčiščenje afere s Staviskim.

Predsednik vlade Chautemps je izjavil, da bo vlada odstopila, če bo zbornica sprejeta ta predlog. Chautemps se zavzema za to, da se sestavi izvenparlamentarni odbor poslancev, senatorjev in višjih uradnikov, ki naj vso afero preišče.

Listi poudarjajo, da so se v levičarskih poslanskih skupinah vršila pogajanja o večini, ki naj odkloni zahtevo po imenovanju parlamentarne ankete o škandalu Aleksandra Staviskega.

Izvršni odbor radikalne socialistične stranke je imel snoči sejo, ki jo je predsedoval Herriot. Po krajši razpravi je odbor sklenil, da izključi poslanca Bonnaura iz stranke, ker je zapleten v afero Aleksandra Staviskega. O poslancu in predsedniku bayonnske občine Garratu bo odbor zbral najprej še potrebna dokazila.

Pariz, 25. jan. č. Snoči je prišlo v pravosodnem ministrstvu do novih incidentov. Neki odvetnik, ki je v tesnih poslovnih stiskah z nekim ministrom, se je v zgradbi ministrstva sporekel s svojim tovarišem zaradi afere Staviskega. Prepir je postal tako hud, da je morala intervenirati policijska straža. Medtem pa so se pojavili v palači rojalistični dijaki, ki so pričeli razmetavati po hodnikih protirežimske letake in demonstrirati proti vladi. Šele na intervencijo večjega oddelka policije so demonstranti zapustiti zgradbo.

Afera Staviskega je snoči zahtevala novo »žrtev«. Pristojne oblasti so izročile disciplinskemu sodišču generalnega inspektorja za kredit v trgovinskem ministrstvu De la Marchea in njegovega namestnika Constantina. Aretiran je bil tudi cenilec bayonnske zastavljalnice Henry Cohen, ki je bil intimen prijatelj Staviskega in je zapleten v mnogo njegovih poslov. Preiskovalni sodnik je ugotovil, da je pretirano ocenil mnogo draguljev, ki jih je Stavisky zastavil pri bayonnski zastavljalnici. Tako je ocenil neko šatuljo z dragulji na 1 milijon 800.000 frankov, dočim je bila v resnici vredna le 40.000 frankov. Drugo skupino draguljev je ocenil prav tako visoko, dasi je bila vredna le 100.000 frankov. Neki biserni ovratnici je prisodil 500.000 frankov vrednosti, pa je bila vredna le 1000 frankov.

Angleško posredovanje med Francijo in Nemčijo

Anglija in Italija nameravata predložiti nov razorožitveni načrt, iz katerega bi bile izločene vse sporne zadeve

London, 25. jan. k. Zaradi zaprek, ki so nastale v neposrednih francosko-nemških pogajanjih, se je pričel tukajšnji tisk podrobno baviti z vprašanjem angleško-italijanskega posredovanja v Berlinu in Parizu. Včeraj je o tem razpravljal tudi angleški ministrski svet, ki je podrobno proučil nemški odgovor na francosko spomenico. O sklepih angleške vlade ni bilo izdano podrobno uradno poročilo, vendar pa sklepajo listi iz vseh mogočih okoliščin, da so se ministri izrazili za tako posredovanje, ker je sedaj nastopila nujna potreba, da se v diplomatska razorožitvena pogajanja vnesejo novi elementi, ki jih morejo prispevati le ostale prizadete velesile razen Francije in Nemčije. Angleško-italijansko posredovanje za nadaljnja diplomatska pogajanja glede razorožitve naj bi se izvedlo na ta način, da bi italijanska in angleška vlada predložili Parizu in Berlinu nov razorožitveni načrt, ki bi upošteval vse one točke, ki sta jih Francija in Nemčija bolj ali manj že sprejeli v svojih diplomatskih notah. Tako bi bilo mogoče doseči vsaj delen sporazum med prizadetimi evropskimi velesilami. Po svoji osnovi predstavlja novi razorožitveni načrt, ki ga je angleški tisk v glavnih točkah že objavil, spremenjeno in novemu položaju prilagodene angleške razorožitvene predloge, objavljene meseca marca preteklega leta na razorožitveni konferenci. Novi načrt bi italijanski in angleški diplomatski zastopniki vzajemno predložili zainteresiranim vladam kot osnovo za nadaljnja diplomatska pogajanja o razorožitvi, v katerih bi poleg Francije in Nemčije sodelovali tudi Italija in Anglija.

Po mnenju tukajšnjih italijanskih krogov bi pomenila taka rešitev posredno dejansko sodelovanje štirih velesil, ki bi nedvomno dovedlo do konference v okviru rimskega pakta. Danes celo že napovedujejo, da se bo taka konferenca vršila v Rimu ali v kaki drugi evropski prestolnici. Po mnenju teh krogov se angleška vlada baje docela strinja s takim razvojem diplomatskih razorožitvenih pogajanj. Pri tem se sklicujejo na soglasnost s katero sta po takratnem uradnem komunikeju Mussolini in Simon razpravljala v Rimu o razorožitvenem vprašanju.

Neugoden odmev v Franciji

Pariz, 25. jan. s. O angleški akciji glede razorožitvenih razgovorov med Nemčijo in Francijo piše »Intransigeant«, da se sedaj ko se more nemško-francoska faza razgovorov smatrati za končano, pričenja angleška faza. Angleške ideje pa so vendarle nekoliko preveč enostavne, ker priporočajo Berlinu in Parizu, naj obe državi opustita 50 odstotkov svojih zahtev. Že sedaj se more reči, da angleški načrt v sedanji obliki ne more zadovoljiti Francije, ker predstavlja nekako zopetno oboroževanje Nemčije in razorožitev Francije. Kljub temu se mora delati hitro. Ako bi tudi angleško posredovanje ostalo brez uspeha, Franciji ne bo preostajalo drugega nego zahtevati sklicanje razorožitvene konference, da se tam nadaljujejo razgovori o razorožitvenem problemu. Čas za odločitev v tej ali oni smeri je prišel.

Tudi »Temps« piše slično o angleških posredovalnih predlogih ter se vprašuje, ali se hočejo desavuirati načela sporazuma od 14. oktobra in ali hoče Anglija zatajiti podlago Macdonaldovega načrta, ki je bila soglasno sprejeta kot podlaga razorožitve.

Pojasnilo uredbe o zaščiti kmeta

Beograd, 25. jan. AA. Na podlagi člena 15. uredbe o zaščiti kmeta je minister pravde izdal naslednje avtentično pojasnilo:

Čl. 6. uredbe o zaščiti kmeta se mora tako razumeti, da se morajo vsa sredstva, zavarovana na premičninah in denarnih terjatvah, razen tistih, ki se nanašajo na terjatve iz čl. 8. 1. odstavka, 1. stavka, odstaviti in vse te stvari dati v svobodno razpolago dolžniku kmetu z omejitvami iz čl. 11. Prav tako se morajo vrniti dolžniku kmetu na svobodno razpolago z omejitvami iz čl. 11 vse njegove premičnine, nad katerimi je prisilna prodaja (izvršna dražba) z uveljavljenjem te uredbe odgodena.

Smrtna nesreča avstrijske letalke

Dunaj, 25. januarja. AA. Znana dunajska letalka Margareta Weiss se je včeraj dvignila 400 m visoko z brezmotornim letalom, ki pa je nenadoma padlo v globino in treščilo na streho tovarne v Woellersdorfu. Letalka se je ubila.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Napol oblačno, pozneje nekoliko bolj vedro, stalno vreme, v zapadnih gorskih krajih je pričakovati nekoliko snega. — Situacija včerajšnjega dne: Nad evropskim kontinentom prevladuje še vedno barometrski maksimum, evropska morja pa so že pod vplivom barometrskih depresij. Vpliv severne depresije ne sega v naše kraje, sredozemska depresija pa je izzvala vzhodne vetrove, ki so v centralnih krajih države in v Primorju povzročili padec temperatur. Pritisk je narasel za 1 do 6 mm. v notranjih delih države in v južnem Primorju, na vzhodu in v srednjem Primorju so temperature narasle za 1 do 2 stopinji, drugod, zlasti pa v zapadnih gorskih krajih so padle za 1 do 7 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za petek: Se nobene bistvene spremembe, na vzhodnem robu Alp mogoče nizki oblaki. V dolinah severnih Alp južni vetrovi.

Naši kraji in ljudje

Tretja žrtev — nepoznana

Žrtve atentata pri krškem nastopajo zadnjo pot

Krško, 25. januarja

Dočim je vse pripravljeno za prevoz dosedaj identificiranih žrtev atentata pri Krškem, je *identiteta tretje žrtve še vedno docela neznana*. Sresko načelstvo v Brežicah najodločneje demantira vse vesti, ki so jih objavili nekateri listi, da bi bila tretja žrtev že identificirana. Dr. Johann Fritsch, ki naj bi bil po teh vesteh tretja žrtev, je živ in zdrav. Ker so vsa poizvedovanja doslej ostala brezuspešna, je sreski načelnik v Brežicah g. dr. Brezigar odredil, da se tudi tretja neznana žrtev jutri pokoplje.

Glede tretje žrtve so oblastvom na razpolago samo oni podatki, o katerih je »Jutro« že poročalo. Danes je prispel iz Zagreba poslovni prijatelj pokojnega Wachtla, g. Josip Fleš kot zastopnik tvornice cementa »Croatia«, da uredi vse potrebno za prevoz Wachtla na Dunaj. Truplo so danes položili v kovinasto krsto in ga prepeljali iz mrtvašnice na kolodvor, kjer se je vršila žalna svečanost. Ceremoniji so prisostvovali razen g. Fleša zastopniki sreskega načelstva v Brežicah ter celotno postajno osobje s postajenačelnikom Brandnerjem in podnačelnikom Joštom. Ob prenosu krste v vagon je imel lep govor g. dr. Vlado Borštnik, odvetnik v Krškem. Zvečer ob 7. so vagon s krsto priklopili dunajskemu brzovlaku. — Truplo pokojnega Barachinija bo jutri z avtofurgonom prepeljano v Hrastnik, kier se bo nato vršil pogreb.

Poizvedovanja glede identitete tretje žrtve se seveda z vso vnemo nadaljujejo. Sedaj se je v zvezi s tem pojavilo ime nekega Tomale, baje češkoslovaškega državljana, ki je s fatalnim brzovlakom dopotoval preko Avstrije in Maribora, a je sedaj za njim izginila vsaka sled. Tudi to pa so seveda zgolj kombinacije in doslej nimajo oblasti za to domnevo še nobenih konkretnih dokazov.

Ljubljanska železniška direkcija je danes po posebnem odposlancu položila na krsto vseh treh žrtev krasne vence s trakovi v nacionalnih barvah.

Vzorna požrtvovalnost

Brežice, 25. januarja

Ob eksplozijski katastrofi pri Vidmu-Krškem so se zlasti požrtvovalno izkazali poštni uslužbenci, ki so bili v ambulančnem vozu, za katerim je bil priklopljen usodni vagon. V vseh dosedanjih poročilih pa ni nihče niti omenil poštarjev. Ko so poštarji začuli detonacijo in odprli okna, se je bil vlak baš ustavil. Na nasipu so videli opečenega in poškodovanega dr. Sterza, ki je bil skočil iz voza, ko je vlak že počasneje vozil. Ranjenec je v velikih bolečinah klical na pomoč. Nemudno so poštarji priskočili k ranjencu in obenem vse pripravili, da rešijo zaupano jim pošto pred ognjem. Ranjenca so prenesli v svoj vagon, kjer so mu nudili potrebno pomoč. Obuli so mu tudi copate, ker je bil bos. Dr. Sterzu je zgorela vsa prtljaga s suknjo, v kateri je imel okrog 4000 dinarjev.

Medtem so železničarji odklopili goreči vagon in ga oddaljili od ambulančnega ki bi se bil nedvomno tudi vnel, če ne bi pogumna poštna služitelja polivala voza najprej z vsebino minimaksa, nato pa z vodo, ki so jo zajemali v bližnjem jarku ob progi. V poštnem vagonu so bili dva uradnika in dva služitelja, ki zaslužijo za svoj neustrašeni nastop vse priznanje.

Preden je vlak nadaljeval vožnjo sta poštna uradnika v ambulanci ležečemu ranjencu skuhala vroč čaj, za katerega jima je bil prav hvaležen. V Brežicah sta dr. Sterza izročila v zdravniško oskrbo.

Naposled je treba omeniti še okoličane, ki so prihiteli na pomoč in požrtvovalno pomagali reševati prtljago, kolikor se je to dalo storiti. Kljub temu, da so jim potniki ponujali denar, niso okoličani hoteli vzeti nikakega plačila.

Friderik Barachini †

Hrastnik, 25. januarja

Ugledni in splošno priljubljeni uradnik hrastniške kemične tovarne Friderik Barachini je bil že nekaj časa pripravljen na običajno sezonsko službeno potovanje v južne kraje. Imel pa je dogovorjen lovski izlet in je pot odložil do 15. t. m. Ker je nastopilo slabo vreme in se je tudi nekaj

prehladil, je potovanje odložil vnovič, dokler se ni 22. t. m. odpeljal v — smrt. Ko se je s kočijo pripeljal v Zidani most, je imel še namen, da se bo, kakor vedno, vozil v III. razredu. Kupil je tudi vozovnico za III. razred, a se je premislil ter prosil sprevodnika, naj mu poskrbi kak prostor v II. razredu, ker se počuti slabo in ker je utrujen. Sprevodnik ga je odvedel v kupe II. razreda, sprejel doplačilo, potem pa ga je Barachini še prosil, naj ga zbudi v Zagrebu. Po navedbi sprevodnika se je vozil z njim g. Sterz iz Gradca, ki pa se je srečno rešil. Barachini je najbrž takoj zaspal in ga je med spanjem zadela smrt. Njegov klobuk so našli kakih 40 m od železniške proge. Tja ga je menda ob eksploziji vrgel zračni tlak skozi razbito okno. Poleg malega samokresa na bobenček so našli tudi njegove škarjice za nohte. Vse te predmete so sorodniki takoj spoznali za njegovo lastnino. K identificiranju nesrečne žrtve pa je pripomogel tudi ljubljanski trgovec g. B zjak, ki je bil njegov znanec in mu je prodal klobuk, ki ga je nosil na usodni poti.

Žalujočim sorodnikom, 68letnemu očetu Ivanu, materi Mariji, soprogi g. Herti, hčerki Teji in drugim je železniška uprava ponudila brezplačen prevoz trupla v Hrastnik. Truplo pa bodo pripeljali v Hrastnik z avtomobilom in bo prevoz s pogrebom vred oskrbela kemična tovarna, da se tudi tako oddolži spominu svojega zvestega in zaslužnega uradnika. Pogreb bo v soboto popoldne ob četrt na 16. uro izpred hrastniške železniške postaje na dolsko pokopališče.

Pred gradnjo najmodernejše šole

Iz gramozne jame bo zraslo novo kulturno žarišče

Ljubljana, 24. januarja

Ko smo pred dvema mesecema poročali o tem, da je dela za zgradbo nove bežigrajske osnovne šole izlicitirala Ljubljanska gradbena družba kot najnižji ponudnik za ceno 3,558.000 Din, smo najavili tudi možnost, da bodo z gradnjo pričeli že v najkrajšem času. Medtem pa so se dela iz raznih razlogov malo zavlekla. Danes je gotovo, da bo družba pričela z gradnjo sredi marca. Mestni gradbeni urad se v tem času živahno bavi z izpopolnitvijo prvotnih načrtov, prav tako pa mora tudi še banska uprava dati svojo končno odobritev.

Načrt nove šole predvideva v celem 18 deških in dekliških razredov, za zdaj pa bo grajeno samo poslopje z 12 razredi. Vsi prostori, namenjeni pouku, se bodo nahajali nad nivojem Vodovodne ceste, kar posebej poudarjamo zavoljo tega, ker imajo mnogi ljudje precej napačne predstave o šoli, ki bo zrasla v gramozni jami. V jami sami se bodo nahajali samo suterenski prostori, v katerih bodo nameščene šolske delavnice, kuhinje, kleti in pa pokrito izprehajališče, ki bo v obliki nekakšne verande služilo za odmore v primeru slabega vremena.

V jami bo zgrajena tudi velika telovadnica, ki bo po načrtu 22 m dolga in 12 m široka. Če bodo sredstva na razpolago, bodo tudi telovadnico še letos spravili pod streho. Telovadnica bo kot poseben trakt v pravem kotu prizidana glavnemu šolskemu poslopju in je zamišljena tako, da bo lahko služila tudi sokolski telovadbi oder pa bo za dramatske in druge prosvetne prireditve. Prizidane bodo manjše sobice, da se bodo v njih lahko vršile seje in sestanki. Posebnost nove bežigrajske šole pa je še v tem, da v nji razen upraviteljske pisarne ne bo nobenih ubikacij. Stanovanjskim namenom bo služilo posebno poslopje, ki bo stalo na južni strani prav tako izven jame.

V tem je obsežen ožji program, katerega izvedba je zamišljena za najbližjo bodočnost. Vsaj nekateri prostori bodo uporabni najbrž že to jesen. V načrtu sta predvidena še dva dvoriščna trakta, ki pa bosta prišla na vrsto šele pozneje, če se bo izkazala potreba razširiti šolo, zlasti če bo Bežigrad dobil tudi svoio meščansko šolo.

Na obeh straneh telovadnice se bodo nahajala odprta igrališča, ločena za moško in žensko šolsko mladino. Dohod v telovadnico bo urejen tako, da bo vstop posebej za šolske otroke in posebej za sokolske telovadce. — Bregovi v ostalem delu jame bodo izravnani v padcu 30 stopinj in na njih bo zasajen estetsko zasnovan park.

Ves načrt je zamišljen tako, da so lahko pač vsi Bežigrajci brez razlike na moč navdušeni zanj. Celotna Gramozna jama, ki je bila doslej domovanje najžalostnejše bede in teme, bo v bližnji bodočnosti postala eno najpomembnejših kulturnih središč nove Ljubljane. Kakor znano, je prostor na južni strani jame ob Staničevi ulici namenjen za gradbo nove velike gimnazije, ki jo predvidoma dobi Bežigrad, razen tega pa je tu zagotovljena tudi parcela za bodoči bežigrajski Sokolski dom. To je do neke mere sicer še muzika bodočnosti, toda Bežigrajci zatrdno upajo, da bo tudi krize enkrat konec.

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormalno razkrajanje in gniloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čermasti turi, marsikateri katari, motne sluznice preidejo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Številni zdravniki in profesorji uporabljajo **»Franz Josefovo« grenčico** že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Proračunska seja jeseniške mestne uprave

Jesenice, 25. januarja

V torek se je vršila na mestnem magistratu seja občinskega odbora, ki je z majhnim presledkom trajala do 3. zjutraj. Navzoči so bili prav vsi občinski odborniki in precej ostalega občinstva. Vodil je sejo predsednik občine lekarnar g. Jože Žabkar. Glavna točka dnevnega reda je bila razprava o občinskem proračunu.

K tej točki je predsednik mestnega finančnega odseka g. dr. Obersnel Maks poročal, da je finančni odsek razpravljal o proračunu na 12 po več ur trajajočih sejah. Sestava proračuna je bila zelo težavna, ker proračuni prejšnjih let niso imeli realne podlage. Kljub temu, da so bile v proračun vnešene visoke postavke za ubožni sklad, razširjenje meščanske šole, gradbo Gasilskega doma, popravo mostov in kanalizacijo, razširjenje vodovoda in namestitev novega nujno potrebnega osebja, je proračun le za 73.000 Din višji kakor prejšnje leto in se bo kril z 80odstotno doklado na vse državne neposredne davke.

O proračunu se je najprej razvila generalna debata, v katero sta posegla iz vrst opozicije odvetnika gg. dr. Stanovnik in dr. Štempihar, ki sta kritizirala skoro vse postavke in priporočala skrajno štednjo, za nekatere postavke pa zahtevala visoke dotacije. Proračun je zagovarjal g. dr. Obersnel v imenu kluba JNS ter naglašal, da je pretirana štednja včasih bolj škodljiva kakor koristna. Kasneje se je razvila dolga, a stvarna debata o posameznih postavkah proračuna. O vseh partijah proračuna so poročali določeni referenti.

Po dolgotrajni debati se je naposled z glasovi večine sprejel skupni proračun, ki predvideva tudi dohodke ubožnega sklada v znesku 1,916.750 Din. Postavke za izdatke so določene v naslednjih iznosih: a) prejemki občinskih uslužbencev z dokladami in nagradami vred 330.000 Din in b) materialni izdatki: občno upravno oblastvo 40.800 Din, osebna in imovinska varnost 118.523, narodna prosveta 327.947, finančna stroka 269.800, gradbena stroka 277.200, kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo 13.500, narodno zdravje 88.500, socialno skrbstvo 195.000, trgovina, industrija, obrt in turizem 18.000, občinsko gospodarstvo 78.220, dotacije, podpore, štipendije in subvencije 90.800 in nepričakovani izdatki 70.000 Din.

Opozicija se je v vseh postavkah vzdržala glasovanja, tudi v onih, ki so določene v socialne namene.

Gorenjska vlomilska družba

je dobila za številne vlome zasluženo plačilo

Ljubljana, 25. januarja

Kranj in okolico je lansko jesen strahovala drzna vlomilska tolpa, ki so jo sestavljali sami mladi delomržniki. Kranjskim orožnikom se je naposled proti koncu septembra posrečilo priti na sled organizatorjem in članom te tolpe. Prijeli so sedem tatov.

Najdrznejši vlom so izvršili 7. septembra lani v trgovino Ahačič & Šifrer v Kranju. Med opoldanskim odmorom se je glavar vlomilcev splazil v prodajalno skozi stransko, delno omreženo okno, vzel iz blagajne 8900 Din in neopaženo izginil. Vloma so se udeležili trije člani tolpe. Glavar si je pridržal glavni plen, tovarišema pa je dal za nagrado, enemu 2200, drugemu pa 1200 Din. Vsi trije so se odpeljali na Jesenice in potem na Bled, kjer so veselo živeli. V družbi dveh ženščin so z avtom posetili tudi jesenski velesejem v Ljubljani. Dalje so vlomili v Švarino gostilno v Kranju, kjer pa so dobili samo 130 Din gotovine. Glavni inspirator te tatvine je bil po izvršenem vlomu silno ogorčen: »Kaj hudiča, samo par kovačev? Računal sem na 50 jurijev!« V Tržiču so vlomili v Ruehovo gostilno, odkoder so odnesli neznaten plen 3 kovačev, čeprav so se nadejali, da jim pade v roke najmanj 30.000 Din gotovine. Vdrli so tudi v tiskarno »Savo«, kjer je pa bil pičel dobiček. Hoteli so se polastiti tudi gotovine posestnika Anžka v Trbojah. En član vlomilske tolpe je nekje izvedel, da hrani Anžek doma najmanj 300.000 Din, češ, da je mnogo denarja vzel iz hranilnice. V Trboje so napravili kar dva vlomilska pohoda, in to ob belem dnevu. Računali so, da bodo domači zaposleni na polju in da jim bo z lahkoto priti v Anžkov stan. Prvič so jih domači prepodili, drugič pa so se sredi Trboj pojavili orožniki, ki so se jih tako ustrašili, da so jo urnih krač popihali na vse štiri strani sveta.

Vlome so delno priznali, delno pa so izjavili, da so kot pomočniki sodelovali pri njih. Od obtoženih 7 mladih vlomilskih pajdašev so trije starejši maloletniki. Pred malim senatom se je včeraj dopoldne pričela proti vsem kazenska razprava, ki je trajala do 17. ure. Razprava je bila zaradi maloletnikov tajna. Mali senat je izrekel strogo sodbo. Maloletniki so prejeli primerne kazni, ostali polnoletniki pa so bili zaradi vlomov in udeležbe pri vlomih obsojeni: Viktor Markelj z Jesenic na 9 mesecev strogega zapora, samski delavec Albin Šmid brez stalnega bivališča na 1 leto in 1 mesec strogega zapora, Josip Ahačič, hišnik tiskarne »Sava« v Kranju, na 5 mesecev strogega zapora in samski delavec France Meglič, ki je bil nekak duševni kolovodja tolpe, na 2 leti in 4 mesece robije. Hkratu so bili vsi obsojeni v izgubo častnih državljanskih pravic za 2, odnosno 3 leta. Obsojenci so kazen sprejeli brez hujšega protesta.

Zmaga naše narodne umetnosti v Helsinkih

Tam od mrzlega severa prihajajo razveseljive vesti o krasno uspeli razstavi domače narodne umetnosti iz Jugoslavije. Razstavo v finski metropoli je organiziral trgovski muzej ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu. Med drugimi se je udeležil razstave tudi naš priznani Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt iz Ljubljane, kar smo že svoj čas poročali. Finska država je ena najbolj naprednih severnih držav in tudi v Ljubljani smo videli pred par leti na velesejmu zelo reprezentativen paviljon, poln najboljših izdelkov finske industrije.

Razstava je morala biti dogodek svoje vrste, ker so ji posvetili finski časopisi zelo veliko pozornosti in je izšla kar cela serija lepo in bogato ilustriranih člankov v dnevnikih in revijah. Najboljši kritiki in strokovnjaki so napisali članke in sicer g. Ivar Bleke: Jugoslavien presentvar sitt hölje«, g. S. T. -lt.: »Jugoslavisk hemslöjd«, g. Avataan Ensi Viikolla: »Jugoslavian Kotiteoi Lisuusnäyttely«, itd. Razstavo je otvoril minister g. Jutila, o čemer piše članek: »Jugoslavisk hunkonst debuterade här i gar«. Skoraj za brošuro je člankov. Vidi se, da je bila razstava skrbno pripravljena, kar je gotovo zasluga direktorja muzeja g. Jaše Grgaševića v Beogradu, vse priznanje pa zasluži gotovo tudi naš konzul g. dr. Šajković v Helsinkih in vse sodelujoče ustanove.

Razveseljivo dejstvo je, da so naše čipke dosegle popoln uspeh in da prinašajo časniki in revije tudi slike najlepših del Drž. osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Zato pa tudi zasluži ta zavod vse upoštevanje na merodajnih mestih, ker ima že danes vse pogoje, da se bo razmahnil v vsega vpoštevanja vredno in važno gospodarsko-socialno ustanovo.

Zadnji pajdaš Čaruge čaka na smrt

Zadnji pajdaš razbojnika Čaruge pričakuje smrti v podgoriški bolnišnici, ker je bil hudo ranjen na begu iz kaznilnice. To je Franjo Turković, ki je bil v Osijeku tedaj, ko so Čarugo in njegove tovariše obsodili na smrt, obsojen v dosmrtno ječo, pozneje od višjega sodišča pa na 20 let. Turkovića so poslali v kaznilnico v Sremsko Mitrovico, kjer je postal eden od najbolj spretnih pletilcev košar. Ker so pletilni oddelek organizirali tudi v kaznilnici v Podgorici, so Turkovića poslali tja kot nekakega mojstra in instruktorja. Z vzornim vedenjem in pridnostjo je mož polagoma dosegel olajšave v kaznilnici, ki pa jih je zlorabil v priprave za beg. Priskrbel si je revolver, strahoval z njim paznika in pobegnil. Na begu so ga orožniki tako nevarno obstrelili, da so mu dnevi šteti. Turković je vdan v svojo usodo in zatrjuje, da ga veseli, ker ni nikogar ubil na begu.

WILLI FORST LIANE HAID

v njunem najnovejšem filmu

v opereti

„NJENA VISOKOST PRODAJALKA“

Za smeh in zabavo posebno skrbi slavni komik PAUL KEMP
Godba: Schmidt Gentner — Rolph Benatzky

Danes ob 4. in 9.¼ uri zvečer!
Predprodaja vstopnic od 11.—½13.
Vsako soboto in sredo nov zvočni tednik senzacij!

Telef. 21-24 ELITNI KINO MATICA Telef. 21-24

KULTURNI PREGLED

Socialno antropološko proučevanje našega ljudstva

Pri narodih, ki se ne tolažijo z varljivo mislijo, da narava sama dovoli skrbi za biološko podlago njihovega nadaljnjega obstoja, se v zadnjih letih opaža smotrno proučevanje rasne higieneč Zanimanje za evgeniko, t. j. nauk o dobrem rodu, je bilo še nedavno omejeno le na peščico filozofsko mislečih biologov, odnosno antropologov, sedaj pa prehaja v širše vrste izobraženstva, a ponekod je celo stopilo v politične programe. Neprikupne obiike rasno - higienskih teženj nemškega hitlerjevstva nas ne smejo tako motiti, da bi zaradi rasističnega paroksizma prezrli velik in splošen pomen stremljenja po zdravejšem človeškem rodu. Za sedaj je to stremljenje večidel še znanstven problem in sodi torej med splošna kulturna vprašanja, dejansko pa je eno izmed osnovnih nacionalnih vprašanj vsakega naroda. Zakaj tudi narodi lahko ponavljajo uvodne besede slovečega Hamletovega monologa: Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje!

Pri nas se s temi in sorodnimi problemi bavi mladi antropolog priv. docent ljubljanske univerze dr. Božo Škerlj, ki je spisal poleg strogo znanstvenih razprav tudi vrsto poljudnih spisov iz področja antropologije in evgenike (zlasti v »Naši dobi« 1930, lani v »Ljubljanskem Zvonu« in pravkar v »Življenju in svetu«, kjer izhaja razprava »Ali in kako moremo izboljšati človeški rod«).

V »Pedagoškem zborniku« za l. 1933. in v seperatnem odtisu je objavljena dr. Škerlja »Socialno antropološka študija k vprašanju manjvrednega otroka«. Samo površnemu pogledu se zdi, da je ta študija zanimiva zgolj za ožji krog strokovnjakov in da nje izsledki ne bi sodili v kroniko našega širokega kulturnega življenja.

Nemara je izid spisa te vrste kulturno pomembnejši in tudi za nas lajike zanimivejši od kakšne povprečne literarne knjige. Zaradi tega je razprava dr. Škerlja vredna, da — prepuščajoč nje strokovno kritiko strokovnjaškemu peresu — opozorimo nanjo s splošnega kulturnega vidika. Saj v gornji krog vsake kulture sodijo tudi temelina vprašanja bitja in žitja onega občestva, ki to kulturo nosi in sprejema, presnavlja in razvija v nje neštetih materialnih, socialnih in duhovnih oblikah.

Študija dr Škerlja obravnava samo majhen izrezek iz tiste tvarine, ki jo lahko imenujemo življenjska tvarina našega naroda, namreč tvarina, ki jo sedanji rod z dedovanjem predaja svojemu potomstvu in tako vpliva na bodočo podobo in usodo neprestano se obnavljajočega naroda. Pisec navedene študije je s svojim bistrim raziskovalskim pogledom, obboroženim z obsežnim znanjem in s kar moči natančno metodo, raziskal manjvredne otroke na ljubljanski pomožni šoli. Rezultat njegovih izsledkov lahko vrednotimo z dveh vidikov: a) ožjega, znanstvenega, ki pomeni avtorjev donesek k problemom dedovanja in b) širšega, splošnega, ki nam dopušča neke občeveljavne skiene glede našega naroda in njegove vitalne vrednosti.

Prvi vidik moramo samo označiti. Pisec je vsakega manjvrednega otroka na omenjeni šoli preiskal fenotipično in genotipično. Njegov fenotip (to se pravi: zunanji pojav) je določil po vseh metodah sodobne antropologije (presoja telesnega razvoja po Rohrerjevem indeksu, oblika lobanje, kompleksije, pojavi pubertete, anomalije in dr.). Te izsledke pri posameznikih je statistično preizkusil glede na splošnost in dobil rezultate, ki se v glavnem krijejo s splošnimi dognanji o fenotipu manjvrednega otroka.

Najzanimivejši del njegovega raziskavanja pa so genotipične študije manjvrednega otroka, namreč proučevanje njegove dedne oblike. V ta namen je avtor sestavil za vsakega izmed otrok rodovnik, ki vsaj do neke mere kaže, ali je izvestna anomalija bolj ali manj dedno zavisna. V tem pogledu je njegovo gradivo na st. 21—36 tem bolj zanimiv primer smotrnega socialno - antropološkega študija manjvrednega otroka, ker ga je dobil iz našega ljudstva, in ker je to prvi primer takega proučevanja pri nas. Posamezni rodovniki, ki jih navaja na str. 47 do 65, so ponekod v svojem hladnem realizmu vprav pretresljive sličice iz življenja našega ljudstva, sličice, ki kakor skrivnostni reflektorji osvetljujejo ne samo nekatere posamezne usode, marveč prodirajo skozi posameznike v cele tipične plasti podobnih usod v vsem našem narodu. Kakor X-žarki svetijo v misteriozno temo, odkoder prihaja življenjska podoba naših sedanjih in bodočih naraščajev, v brezno prasil, kjer se nevidno kuje naša občа usoda. In v tej temi, kjer samopašno gospodujejo demonski nagoni in vitalne potrebe človeškega rodu, srečujemo nekatere znane nasprotnike narodove bodočnosti: predvsem pogubni alkoholizem in nato razne dedne bolezni, telesne in duševne anomalije, ki so tem opasnejše, ker se prav manjvredni najbolj množe in tako pospešujejo narodov izrod.

S tem prehajamo k avtorjevemu širšemu, občnemu vidiku in k njegovim sklepom. V ospredju je usodno važno vprašanje, koliko je posamezen človek plod dednosti in koliko je plod okolja. Nekateri bolj naglašajo prevladujočo silo dednosti, drugi pa polagajo večjo važnost na vplive okolja. Dr. Škerlj ne zanikuje velike važnosti okolja, vendar pa kot biološko izobražen mislec, čigar duševne oči so vprte v misterij genov, teh nosilcev dedne tvarine, poudarja predvsem prvinsko usodnost in relativno neizpremenljivost dedne tvarine. Pisec odklanja pretirani optimizem teoretikov okolja. V mnogih težjih primerih ne more niti najboljše okolje izpremeniti urojenih in prirojenih slabosti.

Dedna tvarina pa se da izboljšati samo z evgeničnimi sredstvi. Edinole večja skrb za zdravi rod bo prerodila narod. Zato pa je treba izločiti iz plojenja potomstva težko obremenjene posameznike, ki polnijo narodu in državi bolnice, blaznice, hiralnice in ječe.

Proučevanje manjvrednega otroka je avtorju potrdilo dva obče važna sklepa: taki otroci so družbi in narodu nevarni zaradi svoje težje, nadpovprečne dedne obremenjenosti in zaradi tega, ker statistika kaže, da se manjvredni elementi hitreje množe. Avtor je oba sklepa dokazal s statistiko iz našega materiala in to ob koncu še grafično ponazoril.

Dr. Škerlja socialno - antropološka študija o našem manjvrednem otroku je nova prepričevalna obtožnica alkoholizma, pošasti, ki stalno izpodjeda biološko odpornost in silo Slovencev in ki po svojih slabih posledicah rase od rodu do rodu ter z vsemi svojimi spremljevalci preti z usodno degeneracijo našega, nekoč tako zdravega in čvrstega naroda. Zaradi alkoholizma je pri nas vedno več ljudi obremenjenih in zaradi neomejene ploditve takih posameznikov obojega spola se nevarnost narodovega izroda stalno povečuje. Skrite sile pogina dobivajo čedalje večjo moč, zdrave regenerativne sile pa se stalno zmanjšujejo, saj se posledice slovenskega alkoholizma ne kažejo samo v tako zvanih višjih plasteh, marveč tudi v kmečkem jedru našega ljudstva.

Zanimive so ugotovitve dr. Škerlja, da tudi pri nas potekajo manjvredni otroci največ iz mnogoštevilnih rodbin. Če uvažimo,

Domače vesti

Današnji številki so priložene nove zavarovalne police zavarovalnice »Jugoslavije«, s katero smo sklenili pogodbo za zavarovanje svojih naročnikov za primer nezgode, ki bi imela za posledico smrt takoj ali v teku 6 mesecev po nezgodi. Vsak naročnik je tako zavarovan za 10.000 dinarjev, ako ima naročnino poravnano vsaj za ves čas do 14 dni pred nezgodo. Zato naj blagovolijo spoštovani naročniki v lastnem interesu poravnavati naročnino redno in pravočasno. Vsa potrebna navodila o zavarovanju so razvidna na polici sami

Uprava »Jutra«.

• **Bolgarsko odlikovanje pianista Ivana Noča.** V zvezi z uspešnim nastopom na dvornem koncertu ob priliki bivanja Nj. Vel. bolgarskega kralja in kraljice v Beogradu je bolgarski kralj odlikoval z redom oficirskega križa za civilne zasluge našega odličnega pianista prof. Ivana Noča. Mlademu umetniku k temu častnemu odlikovanju iskreno čestitamo!

• **Izpremembe v poštni službi.** V 9. položajno skupino je napredovala poštna uradnica Avgusta Jenko pri pošti Ljubljana 1. premeščeni pa sta računski uradnici poštne hranilnice Marija Grošelj iz Ljubljane v Zagreb, Anica Porekar pa iz Zagreba v Ljubljano.

Velike količine odpadkov

odstranjujejo iz telesa pri milem in zanesljivem učinkovanju Artindražeje

ARTIN

Vsebina škatlice po 8.— Din zadostuje za 4 do 6-krat.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobreno od min. soc. politike in narodnega zdravja. S. Br. 22.115. od 12. decembra 1933.

• **Izpremembe v železniški službi.** Z rešenjem žel. generalne direkcije so napredovali z veljavnostjo od 1. julija l. 1931. za pomožne strojevodje v X. položajni skupini nastopni predkurjači zvaničniki I. kategorije: Erber Karel, Urbančič Janez in Belič Avgust, vsi v Ljubljani, Gaberschik Karel v Celju; Kaiser Franc v Mariboru, Kastelic Matevž v Celju, Osredkar Maksimiljan na Jesenicah, dalje Roš Franc, Slak Josip, Voje Rudolf, Zalokar Ciril, Zalar Maksimiljan, Žerjav Frančišek, vsi v Ljubljani.

• **Jubilej hrvatskega prevajalca Kurana.** V Derventi slavi 30 letnico svojega znanstvenega delovanja upokojeni gimnazijski ravnatelj Šukrija Alagić, ki je v srbohrvatski jezik prevedel glavno islamsko versko knjigo Kuran. Prevedel je tudi kuranska tolmačenja po slavnem islamskem učenjaku Muhamedu Rešidu Ridanu in so ti važni prevodi izšli do lanskega leta v treh velikih knjigah. Iz orientalskih jezikov je prevedel tudi mnogo zgodovinskih in leposlovnih del, plodovit pa je tudi kot pisatelj islamskih šolskih knjig in raznih razprav, ki pobijajo razne, še iz srednjega veka izvirajoče predsodke proti islamu ter kažejo v pravi luči njegove etične ideale. Učenjak Alagić je do l. 1931. službovai kot ravnatelj gimnazije v Tuzli, kjer se je tudi rodil l. 1881.

• **Druga obletnica smrti dr. Djordja Joanoviča.** Včeraj ob drugi obletnici smrti znanega našega učenjaka, raziskovalca raka in ustanovitelja patološkega instituta beograjske univerze dr. Dojrdja Joanovića je bila v njegovem rojstnem kraju v Beordi prirejena intimna počastitev njegovega spomina. Počastitev ali pomen je priredil pokojnikov brat simon Joanović, upokojeni konzul, udeležili pa so se je mnogi prijatelji in stanovski tovariši zaslužnega pokojnika.

ZA SVOJO DRUŽINO SKRBITE,

če gledate na to, da je Jutrova naročnina vedno pravočasno plačana, ker sicer Vaša zavarovalna pogodba za nezgode pri zavarovalnici »JUGOSLAVIJI« miruje.

• **Nenadna smrt uglednega beograjskega arhitekta.** Na službenem potovanju je nenadoma preminil v Sarajevu zadet od kapi beograjski arhitekt Kosta Jovanović, star komaj 50 let. Užival ni samo velik ugled kot strokovnjak, marveč tudi kot požrtvovalen narodni delavec. Bil je soustanovitelj pomembne nacionalno-revolucionarne organizacije »Slovenski Jug« in nekaj časa tudi urednik njenega istoimenskega glasila. Kot arhitekt je imel velike uspehe že v mladosti. Že leta 1909. je dobil prvo nagrado za izdelane načrte kraljevskega dvorca v Topoli. Pred izbruhom vojne pa je vodil dela pri gradbi kraljevske cerkve na Oplencu. Med vojno je bival dalje časa tudi v Londonu, kjer je v krogih arhitektov vzbudila veliko pozornost njegova knjiga o zgodovinskih zgradbah v Srbiji. Po vojni je ustanovil z nekaterimi svojimi tovariši tehnično podjetje »Obnova« in prevzemal dela pri raznih važnih zgradbah. Tako je zgradil tudi most preko Drine pri Ljuboviji in železniški most pri Titelu.

• **Novi grobovi.** V starosti 78 let je umrla v Štepanji vasi 5e, gospa Marija Komatarjeva. Pokopali jo bodo jutri ob 15. — V Soteski je umrl g. Ivan Zajc, gostilničar in posestnik. Pogreb uglednega moža bo jutri ob 10. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Okrožni urad za zavarovanje delavcev opozarja delodajalce,** da priznava izključno samo ona plačila za urad, ki so bila izvršena pri uradovi blagajni, po poštni položnici pri Poštni hranilnici ali po pravilno legitimiranem inkasantu proti pobotnici na uradovi tiskovini.

• **Mariborska vest o smrtni nesreči v Triglavskem pogorju** k sreči ne odgovarja resnici. G. Franjo Mastek, trgovec iz Maribora, nam je včeraj brzojavno sporočil iz Tržiča, da biva čil in zdrav na Kofcah.

• **Glede na naše poročilo o pripravah za šahovski turnir v Rogaški Slatini** nam pišejo, da naše informacije niso popolnoma točne, ker zadeva še ni dokončno rešena. Naprošeni izjavljamo, da g. Vasja Pirc ni v nikaki zvezi z omenjenim člankom.

• **Nenavadna pravda iz najvišjih vseučiliških krogov v Zagrebu** je bila po dolgotrajnih razpravah končana z obsodbo vseučiliškega profesorja dr. Mikuličića. Dr Mikuličića, ki je profesor eksperimentalne patologije na zagrebški medicinski fakulteti, so tožili sorodniki bivšega rektorja zagrebške univerze dr. Josipa Belobrka, ki je lani nenadoma preminil med zasedanjem mednarodnega kongresa ortopedov. Dr Mikuličić je po tožbi sorodnikov rektorju dr. Belobrku kratil čast, dokler je bil še živ, in posebej še po njegovi smrti. Sodišče je ugotovilo pet primerov klevete ter obsodilo dr Mikuličića brezpogojno na 6 tednov strogega zapora in na 900 Din globe. V razsodbi je navedeno, kako je dr. Mikuličić ponovno trdil, da je bil pokojni dr Belobrk progresivni paralitik in da je celo pred tujimi profesorji, ki so prišli na kongres, dejal ob njegovi smrti: »Ali ste videli, kakšnega sifilitika smo imeli za rektorja!« — Visoko socialno pozicijo obtoženca je smatralo sodišče za obteživno okoliščino. Pri razglasitvi razsodbe dr. Mikuličić ni bil navzoč, njegov zagovornik pa je izjavil, da se bo pritožil.

• **Desetletnica orožniškega koledarja.** V naši državi izide vsako leto mnogo žepnih koledarčkov. Med njimi zasluži posebno pohvalo »Žandarmerijski kalendar«, ki po opremi kakor po vsebini sliči pravcatemu almanahu. Mnogo pestrega gradiva zna urednik žand. kapetan I. Gjorgje Vujičić spraviti v priročno knjižico, ki obsega nad 300 strani, a je vendar primerna tudi za žep civilista. Letos praznuje ta koledar majhen jubilejček: izšel je desetič. Zato je vsebina še posebno izbrana. Zastopani so razni avtorji, med njimi Vojislav Ilič ml. Mičun Pavičević, prof. S. Roka, Gr. Božović, univ. prof. Dragotin Mašek, univ. prof. dr. Dušan Nedeljković, razni višji oficirji in drugi. Med pesmimi, črticami in poučnimi članki je tudi slovenski prispevek o pomenu 20 septembra 1908. Koledarček krasijo dobre slike, zlasti iz orožniške službe. Zelo poučni so vsestranski podatki o gospodarstvu, zdravju, domovini in tujini. Nanizane so zanimive statistične številke in nasveti, ki jih orožnik vsak hip potrebuje v svojem priročniku. Koledarček izdaja orožniška podoficirska šola v Sremski Kamenici.

• **Narodne pesmi z napevi.** Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Žirovnik. Druga preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1933. Pred več nego 50 leti je takrat mladi, za vse lepo in dobro navdušeni, vsestransko delavni učitelj Janko Žirovnik na pobudo glasbenega učitelja skladatelja Antona Nedveda zbiral narodne pesmi, ki so v kratkih presledkih izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Žirovnikov pevski zbor v St. Vidu nad Ljubljano je pridno in vztrajno gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Žirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobiti na knjižnem trgu. Na pogosto povpraševanje po njej je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmerke. Prvi zvezek je ravnokar te dni izšel. V njem je 123 narodnih napevov na 183 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri moške glasove v prosti enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primesi in izumetničenj tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih pojo naši fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostijah ali k naboru gredé. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v polplatno vezanemu 56 Din.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

OGLEJTE SI
film napetih borb za svobodo
V Sibirijo
Borba žene za svobodo ljubljenega moža
Napeta dejanja; lepa godba
Zvočni kino DVOR
Telefon 27-30
Predstave ob 4., 7. in 9. uri
Cene 2.-, 4.-, 6.- in 8.- Din

KDAJ PRIDE?

LOUIS GRAVEUR

Iz Ljubljane

u— **Svetosavska proslava.** Tudi letos bo naša pravoslavna cerkvena občina na Taboru priredila proslavo proevetitelja in učitelja srbskega naroda, sv. Save. Jutri dopoldne ob 9.30 bo na Taboru tradicionalna svetosavska beseda, kjer bo poleg ostalega umetniškega programa sodelovala tudi šolska mladina s svojimi produkcijami in deklamacijami. Zvečer ob 8.30 bo pa na Taboru slavnostna akademija s prav bogatim programom. Svetosavsko himno poje pevsko društvo »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. H. Svetela, nato pa zapoje to društvo še A. Arhangelskega »Ne imami inijo« in Lajovičev »Pomladni spev«. Nastopi tudi ga. Pavla Lovšetova, ki bo pela A. Försterjevo »Pri oknu« in arijo iz F. Heroldove opere »Le pre aux cleres«. Na izredno dekorativnih vabilih, ki jih je tiskala Delniška tiskarna po osnutkih ing. Hermana Husa, je na programu tudi nastop direktorja konzervatorija g. Julija Betetta. Ker je pa g. direktor bolan, ne bo mogel nastopiti in ga bo zamenjal operni pevec g. Marijan Rus, ki pa o njem še ne vemo, kaj bo pel. Na klavirju bo igral g. Marijan Lipovšek Chopinov »Nocturno« c-mol in Scherzo h-mol, nadalje bo pa ga. Pavla Lovšetova zapela še Konjovičevo »Aman devojko«, Grančaričevo »Ljuven sanak« in narodno »Igra kolo«. Koncert bo zaključilo pevsko društvo »Sloga« z L. Puševo »Kaj ti je deklica?« in Karnovičevo »Klepetuljo«, vse točke bo pa spremljal na klavirju g. Marijan Lipovšek. Po koncertu bo do 3. po polnoči ples. Obleka po volji, a tudi vstopnina je prav nizka. Vstopnice so v predprodaji v Zvezni knjigarni naproti pošte.

Pri štetju denarja je nevarnost infekcije vedno velika. Najzanesljivejšo zaščito vam nudijo v tem slučaju okusne ANACOT-PASTILE.

Jutri

OB ½9. V UNIONU
BOHEMSKI KARNEVAL
SK ILIRIJE Z ZMAJEM!
PRIDITE! SENZACIJE SE OBETAJO!

u— **Javen shod Zveze zidarjev, tesarjev in gradbenih delavcev,** ki je včlanjena v Narodni strokovni zvezi, bo v nedeljo 28. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Delavske zbornice. Na shodu se bo razpravljalo o hudem položaju delavstva gradbene stroke in o težavnem položaju sploh. Mezde gradbenega delavstva so padle sramotno nizko; poleg tega pa so gradbeni delavci izvzeti od vsake javne podpore za primer brezposelnosti, kar njihovo že itak bedno stanje še poslabšuje. Na shodu bodo poročali g. dr. Alujević in drugi poročevalci. Za shod vlada med gradbenim delavstvom veliko zanimanje, pa tudi drugo delavstvo se zanima za zbor, na katerem se bo izpregovorila odločna beseda v obrambo našega delavstva. Zveza zidarjev, tesarjev in gradbenih delavcev in Narodna strokovna zveza vabita vse delavstvo, da se udeleži shoda v čim večjem številu.

u— **Javna produkcija gojencev drž. konservatorija** bo drevi ob 18. v dvorani Filharmonične družbe. Ta produkcija se bo vršila v proslavo sv. Save, zaščitnika naših učnih zavodov in bo imel pred začetkom sporeda govor o sv. Savi prof. Marjan Lipovšek. Nato sledi spored, ki ga izvajajo gojenci solopevskega, klavirskega in instrumentalnega oddelka. Vstop na produkcijo je prost, vsak posetnik si mora nabaviti spored, ki se dobi tekom dneva v knjigarni Glasbene Matice za 2 Din. Ravnateljstvo opozarja starše in gojence zavoda, pa tudi vse prijatelje konservatorija in Glasbene Matice na to produkcijo.

u— **Predavanje o novem zakonu o Rdečem križu.** Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani priredi v petek 26 t. m. ob 19. v OUZD predavanje o novem zakonu o Rdečem križu. Predaval bo društveni predsednik g. dr. Fettich Oton. Za tečajnike in tečajnice sedanjega samaritanskega tečaja je predavanje obvezno. K predavanju se pa vabijo samaritanski odredi vseh ljubljanskih rejonov, samaritanske in samaritani prejšnjih tečajev in prijatelji Rdečega križa.

u— **V društvu »Soči«, matica Ljubljana** bo jutri ob pol 21. v salonu pri »Lvu« predaval g. prof. Vinko Šarabon o življenju, splošnih in kulturnih razmerah v Južni Srbiji. Dalje nas bo popeljal na zemljevidu po vseh krajih, ki jih je obiskal (Niš, Skoplje, Bitolj, Ohrid, Debar, Prizren, Kosovska Mitrovica, Kraljevo, Hruševac, Priština, Podgorica, Kotor, Mostar in Sarajevo). Predavanje bo zelo zanimivo in tudi poučno za vse one, ki niso imeli še prilike videti te naše lepe kraje Južne Srbije. Vabljeni vsi »Sočani« in prijatelji. Vstop vsem prost.

u— **Omladina Narodne odbrane priredi** pod okriljem ZKD jutri 27. t. m. ob pol 20. predavanje o Makedoniji. Predaval bo g. Marjanovič Humbert.

u— **Okrajna Organizacija JNS za Krakovo in Trnovo v Ljubljani** bo imela v soboto 27. t. m. ob 20. v gostilni pri Sokliču (Švabičeva ulica) redno letno skupščino. Občnemu zboru bosta prisostvovala tudi sreski poslanec minister g. dr. Albert Kramer in poslanec g. dr. Stane Rape, ki bosta poročala o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Na občni zbor so vabljeni vsi člani okrajne organizacije.

u— **Šentjakobska organizacija JNS v Ljubljani** bo imela v soboto 27. t. m. ob 20. v salonu gostilne pri Lozarju redno skupščino. Občnem zboru bosta pristvovala tudi sreski poslanec minister g. Albert Kramer in poslanec g. dr. Stane Rape, ki bosta poročala o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Na občni zbor so vabljeni vsi člani okrajne organizacije.

u— **Zveza akademsko izobraženih žen** vabi zastopnice vseh ženskih društev na sestanek v damski sobi Emone v petek 26. t. m. ob 20. uri. Dnevni red: razgovor o civilnem zakonu.

u— **Jadranuši! Drevi ob 20. bo v društveni čitalnici važen članski sestanek.** Ker je na programu važna odločitev našega stališča do ZKD pričakuje odbor polnoštevilno udeležbo.

u— **Ljubljančani in šampanjec.** Ljubljančani po statističnih podatkih razmečejo v tem času stiske mnogo manj denarja za šampanjec kakor prva leta po vojni. Statistika pravi, da je bilo lani zatrošarinjenih le 432 steklenic pravega šampanjca.

Danes velefilm lepote in razkošja Orienta
RAMON NOVARRO
kot
„SIN INDIJE“
Daljna Indija v vsem svojem čaru in lepoti. Ljubezen mladega rajaha!
Vsako soboto in sredo nov ZVOČNI TEDNIK
Predstave ob 4., 7. in 9.¼ uri zvečer
Zvočni kino IDEAL

u— Danes odpade v Elitnem kinu Matici predstava ob 19.15. Predstavi bosta torej samo ob 16. in 21.15. Oglejte si to veselo opereto polno dovtipov, lepe godbe in popevk, oglejte si »Njeno Visokost Prodajalko«. Willy Forst in Liane Haid nam v njej pokažeta ves čar razkošne scenerije, dovršene igre in neprekosljivih dovtipov in popevk. Pavel Kemp, priljubljeni komik, pa krekosi samega sebe. — Louis Graveur, slavni tenorist Metropolitan v Newyorku, bo v kratkem pel v Ljubljani v veliki zabavni opereti »Pevčeva ljubezen«. V tem delu nastopa tudi priljubljena igralka Jeny Jugo in dobri znanec Heinz Rühmann — »Sen vsake žene« je, da postane zanimiva in nekako središče družbe. Kako to lahko vodi v pogubo in propast je znano. Ni nam pa še znano, kaj sta Gustav Fröhlich in Nora Gregor naredila, ko so jim prišli na sled. Gustav Fröhlich se je izkazal, da zna biti tudi detektiv velikega formata.

PRIDE
GUSTAV FRÖHLICH
NORA GREGOR

u— Film ZKD. »Ekscelenca in njegov šofer« je film, ki nas zabava, kakor še malokateri doslej. Moramo priznati, da nam predstave ZKD nudijo za jako nizko vstopnino res prvovrstne zabavne filme. Predpustni program je tak, da moramo biti z njim jako zadovoljni. Komur je do tega, da pozabi za nekaj ur brige sveta, naj si danes ob pol 15. ogleda film »Ekscelenca in njegov šofer.«

u— **Predvajanje belokranjskih filmov,** ki so jih izdelali ob priliki pomladnega lanskega fotoamaterskega izleta v Belo Krajino znani naši kinoamaterji gg. prof. Jakac, dr. Moro in prof. Noč, priredi društvo »Bela Krajina« skupno z vodjo izleta g. Benom Gregoričem v sredo dne 31. t. m. ob 20.30 v dvorani Delavske zbornice. Vstop — zaradi rezerviranja sedežev — le proti izkaznici, ki se dobe brezplačno v drogeriji Gregorič, Prešernova ulica. Fotoamaterji, ki so se izleta udeležili, člani društva »Bela Krajina« in vsi prijatelji naših kinoamaterskih filmov, naj se predvajanja zanesljivo udeleže.

u— **Konzum suhih gob. Ljubljana rada** je gobe. Presne gobe prihajajo na trg v velikih množinah, a o njih ni posebne statistike, za suhe gobe pa vemo, da jih je Ljubljana lani pojedla okoli 24.532 kg.

u— **S strehe je padel.** Delavec Anton Šefic, ki stanuje v Mostah, je včeraj dopoldne popravljal streho neke hiše na Sv. Petra cesti. Pri tem pa mu je na gladki strehi spodrsnilo, da je omahnil in padel na tla. Šefic se je precej pobil na glavi in dobil najbrž tudi notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

u— **Unionska dvorana je videti vsa demolirana,** zmaj je že prispel in v dvorani je vse polno slame, mrve in drugih užitnih snovi. Vse to za zmaja, ki mu Ljubljana zelo ugaja! Pridite jutri, v soboto na bohemski karneval SK Ilirije v Union! Same senzacije na sporedu. — Ba. — Ronny. — Radio-reportaža.

u— **Na vseh tramvajskih listih je reklama za Rogaško Slatino,** ki je v zvezi s dobitki. Pojasnilo v vsakem tramvajskem vozu.

u— **Vesela hiša.** V neki hiši, v središču mesta so se vršile do zadnjih dni prav čudne stvari. V hiši je stanovala samostojna ženska, ki je oddajala sobe raznim, po večini tujim ženskam, ki so se šele priselile v Ljubljano. Bile so na lovu za moškimi podnevi na cesti in v gostilnah in kavarnah, ponoči pa največ okrog prodajalcev hrenovk. Policija, ki ji je bila stvar prijavljena, preiskuje vso zadevo.

u— **Drevi, nadaljevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kazini.** Posebne plesne ure in informacije vsak dan.

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oprišču, srbečici osvobodi naravna »Franz Josefova« voda telo vseh nabranih strupov gnilobe.

da take rodbine v današnjih socialnih prilikah in neprilikah ne morejo nuditi otrokom tudi blagodejnega okolja, t. j. zdravih življenjskih pogojev in dobre vzgoje, postane pomen tega dejstva še večji. Pred takimi in podobnimi dognanji se bodo morali prej ali slej resno ustaviti tisti idealisti, ki zaradi svojih nazorov o posvečenosti zakonske ploditve otrok zagovarjajo za vsako ceno mnogoštevilnost rodbin in nasprotujejo evgenični racionalizaciji zakonskega (bračnega) spolnega izživljanja.

Prva študija dr. Škerlja o slovenskem manjvrednem otroku naj bi prispevala k poglobitvi evgeničnega mišljenja med Slovenci in ozpodbudila k nadaljnjemu proučevanju teh usodnih nacionalnih problemov. Vsaka, še tako velika kultura je lahko kljub svojemu rafinementu samo cvetka na grobu, če ne sloni na zdravi dedni tvarini ogromne narodove večine. Vsi znaki kažejo da pri nas z narodovo dedno tvarino že dolgo ni vse prav in da smo tu na rakovi poti. Javnost bi morala znanstvenikom, kakor je dr. B. Škerlj, omogočiti še smotrnejše proučevanje teh problemov; dobiti bi morali Socialno - antropološki institut, ki bi se boril zoper degenerativne pojave v našem narodu. Za sedaj smo žal še daleč od tega, in tu veljajo besede, ki jih je naš antropolog napisal na str. 45.:

»Naša generacija«, ki je začela spoznavati dejstva, nosi veliko odgovornost pred svojimi potomci in bo nosila tudi veliko krivdo pred njimi če jim ne bo zapustila boljše dediščine! Bodoče generacije bodo vedno lahko pokazale prav na nas, ki smo spoznavali, pa nismo ničesar ukrenili, dasi bi mogli, ker smo vedeli...«

Razprava dr. Škerlja obenem lepo kaže, da je tudi v antropologijo prodrla sociološka usmerjenost in da ta veda začenja vedno bolj uvaževati dejstva, ki se tičejo ne le poedinca, marveč ljudskih množic, narodnostnih skupin itd. Problemi te vrste so tudi za Slovence važnejši od raznih poetično pobarvanih »ideologij«, s katerimi skušajo nekateri »reševati« slovenski narod

—a.

Kulturno sodelovanje z Bolgari

II.*

»**Stari hajduk**« je balada v 31 kitcah, ki opeva starega hajduka, katerega sta rešila sinova in mu zaklicala:

»Oče, oče, prosta domovina,
prosta gora, prosta je dolina,
prosti, oče ljubi, prosti vi,
prosti so Bolgari, prosti vsi!«

In ko mu dopovesta, kako je prišlo do svobode bolgarske, dé oče:

»Gleda, gleda — gleda dolgo časa,
to bolgarsko zemljo polno krasa,
gleda, gleda — iz oči svitlé
radosti privrejo mu solzé.

Sklone roke vele razorane,
dvigne gor v nebo oči pijane,
»Prosta, prosta!« tiho govori,
nagne glavo, in sladko — zaspi.«

Lepa je pesnitev »Samodive — samovile«, o bolgarskih boginjah, ki jim je devojka hotela dati svoje krasne oči, da jih izpijejo, samo da bi ji vrnile ljubčka, ki so ga Turki ujeli. Zgodilo se ji je po volji:

»Nesrečna in jadna ti zemeljska hči,
obriši, obriši si lepe oči.
Ko tretjikrat vzdigne nad goro se dan,
cvetoč se ti vrne tvoj ljubi Bojan,
cvetoč se ti vrne in srečno obá
spet združena bosta živela vidvá.«

V baladi »Smrt carja Samuela«, ki na skalnem gradu nad Prilepom od bolesti vpije:

»Oj Belásica, gora Belásica,
naj solnce ti več ne obsije lica!
Ti vragu našemu si pomagála,
Bolgarsko zemljo milo mu izdála!

Obudi zopet pale nam junake,
iz robstva reši jadne nam rojake!
Oj Belásica, tožna Belásica,
Naj solnce več ti ne obsije lica!«

Ali kaj vidi: Tam doli se mu bližajo tropi romakov »po zadnjem boju v sužnost odpeljani«, toda:

»Otožno klanjajo jetniki glavo,
molčé, počasi gredo čez planjavo;
pred četo vsako mož enóok hodi,
za sabo sto nesrečnih - slepcev vodi!«

Bizantinec je vse ujetnike oslepil in jih je zdaj poslal v takih žalostnih trumah.. »v zemljo milo bolgarskemu vladarju za veselo.« In:

»Noč carju sivemu oči pokrije,
iz prsi divji stok se mu izvije,
na tla se zgrudi Samuel ponosni
in srce poči v boli mu neznosni.«

Take in enake pesnitve, prej od Stritarja, kmalu za njim od Simona Gregorčiča, a nato od Krilana, so v dobah balkanskih po kolijev, v dobi bojev naših premnogih rojakov v Bosni in Hercegovini, v dobi četašev z Ljubibratičem in Petrom Mrkonjićem... divno odmevale v mehkih dušah našega naroda. V tistih časih je naša idealna mladina popevala junaške pesmi o srbski in o bolgarski raji, ki so ji Stritar, Gregorčič, Krilan peli iz dna sočutne slovanske duše. To je bila doba najčistejše poezije, odmevajoče iz globoko čutečih src pravkar probujenega naroda.

Komaj pol leta po očetovi smrti je nenadno preminul tudi naš Krilan v svoji hiši v Gorici, kjer je bil takrat odvetniški koncipijent v pisarni odličnega laškega odvetnika dr. Frapportija. Prepeljali so mrtvo truplo v Kobarid, a spremljala sta ga od Gorice Simon Gregorčič in kobariški rojak notar Ignacij Gruntar iz Logatca. — Po vseh vaseh so sprejeli mrtvega Krilana najsvečaneje, a v Kobaridu mu je prišel naproti Gregorčičev »vrli mož«, dekan Andrej Jekše. Vse slovensko časopisje je posvetilo nekrologe odličnemu — velikemu Slovencu, komaj 26letnemu pesniku Krilanu.

Iz njegove dobe sem po 50 letih, ob svoji 70letnici, menda edini mož, da mu pišem te spomine še iz lastnega doživetja, lastnega sodelovanja. — V Ljubljani sta dolgo živela in delovala Krilanova sodelavca Ivan Hrast, dolgoletni tajnik in ravnatelj Mestne hranilnice, dalje Ivan Kranjec, ravnatelj Kranjske hranilnice, umrla komaj l. 1932. Tu živi poleg mene edino še upokojeni nadučitelj Albert Dominko, sin Franca, kobariškega nadučitelja, ki je bil Pagliaruzzijeve rodbine dolgoletni prijatelj in sodelavec v njihovih pisarnah. Pač tu živi vrla Gregorčičeva učenka, hči njegove duhovne matere Marije Gabrščekove, moje tete, in sodelavka Krilanova Ana Faningerjeva, ki je imela za lepi naslov »najboli narodnega trga na Slovenskem« veliko zaslug poleg Krilana in drugih kobariških znanih delavcev. — Poleg Gregorčiča in Gruntarja so živeli tu in sodelovali tudi Simon Rutar, naš sloveči zgodovinar, več desetletij Gregorčičeva »planinska roža« Dragojila Milekova, teta ljubljanskega dr. V. Knafliča, tu je s Krilanom sodeloval Ivan Krajnik, ki je pred nekaj leti umrl v Mariboru — in naštel bi lahko celo vrsto vrlih narodnih delavcev, ki so se odlikovali po raznih krajih Slovenije in delali čast svojemu Kobaridu in svoji domovini. — Tak je moj spomin na Krilana in na dobo njegovih pesnitev za bolgarsko rajo, pesnitev, ki so vredne, da bi jih Bolgari pobliže spoznali.

Med Slovenci in Bolgari so bili navezani prav živahni stiki o priliki neoslovanskega kongresa l. 1910. Jaz sem bil kot član eksekutivnega odbora podpredsednik in v kulturni sekciji celo predsednik in toref vem, kako živo smo tedaj hiteli nadomestiti vse — zamujeno. »Slovenski Narod« je takrat znal veliko povedati o slovenskih nastopih v Sofiji. Rasto Pustoslemšek je ovekovečen v bolgarski karikaturni umetnosti, mene so ovekovečile sofijske dame na banketu mesta Sofije, kjer sem bil zasut s cvetjem... in v svoji goriški delavnosti sem postal naravnost častni član sofijske Trgovske zbornice, kar se je svetilo vsako leto na prvi strani zborničnega zbornika. — Še isto leto na jesen nas je posetil generalni tajnik zbornice, poznejši poslanec Georgij Pejev; bil je tudi pri meni na Bledu in v Gorici, kjer smo mu toliko tega znali pokazati, da je napisal l. 1911. celo knjigo in si zapomnil mnogo tega, kar naj bi Bolgari od nas posnemali. Pejev je bil še pred nekaj leti živ in upam, da je še zdaj — Pejeva knjiga je važen dokaz za — uspehe bolgarsko - slovenskih gospodarskih stikov; kujmo vroče železo dalje!

A. Gabršček.

* Prvi del glej v včerajšnjem »Jutru« Op. ured.

u— **Tisočak ukraden s kuhinjsko knjigo.** Izpred Debeljakove gostilne v Dravljah je ukradel s tovornega avtomobila na škodo natakarice Marice Uletove iz Vižmarij paket z vsebino nekaj knjig »Slovenska kuharica«. Na prvi strani v knjigi je bil napis: »Spomin — Ivan Pečkaj, semeniški duhovnik«. V knjigi je bila tudi zalepljena kuverta z bankovcem za 1000 Din.

u— **Za 3000 Din kož so mu odnesli.** V veži Češnovarjeve gostilne na Dolenjski cesti je spravil posestnik in trgovec s kozami Franc Mihelič iz Solnika vrečo, v kateri je imel 6 lisičjih, 10 zajčjih, 1 dihurjevo in več polhovih kož. Ko pa se je Mihelič za nekaj časa odstranil iz veže, je mogel presenčen ugotoviti, da mu je vreča s kožami medtem izginila.

Vi niste tako stara kakor izgledate. Želite li pa izgledati mlajša kakor ste in se odlikovati z mladostno svežnostjo polti, potem uporabljajte redno najnovejši šlager kozmetike **»HORMOLIN-KREMO-Paracelsus«**, ki vsebuje potrebne hormone.

Iz Celja

c— **Iz državne službe.** Gdč. prof. dr. inž. Marija Perparjeva in g. prof. Peter Kovačič, oba na drž. realni gimnaziji v Celju, sta napredovala v 7. skupino.

c— **Predavanje o New Yorku.** Na Ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek ob 20. g. prof. dr. Pavel Brežnik iz Ljubljane o New Yorku, največjem mestu sveta. Zanimivo predavanje bodo spremljale številne skioptične slike.

c— **Funtkovo »Tekmo« bo uprizorila celjska »Soča«** na Svečnico ob 16. v veliki dvorani Narodnega doma Režira g. R. Rožanc. Vstopnice so v trgovini Močnika nasl. na Glavnem trgu.

c— **Zavarovalna dela ob Savinji. Tehnični oddelek sreskega načelstva v Celju** bo oddal zgradbo nasipa pod mostom čez Savinjo na Polzeli za znesek 19.589 Din in dobavo lomljenca za zavarovanje obrežja za znesek 15.405 Din. Ustmeni licitaciji za ta dela bosta 10. februarja ob 11. odnosno 12. v občinski pisarni na Polzeli. Načrti in pogoji za ta dela so na vpogled pri tehničnem oddelku v Celju.

c— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 zvočna opereta »Glas srca« in zvočna predigra.

Iz Maribora

a— **Mestni svet** je imel predsinočnjim sejo, na kateri je razpravljal o raznih zadevah in izdal med drugimi uporabno dovoljenje trgovki Frančiški Šmidererjevi za preurejene trgovske lokale v Gosposki ulici, gradbeno dovoljenje pa Mariborskemu kreditnemu zavodu na Grajskem trgu za preureditev stanovanj v prvem nadstropju. Tudi je mestni svet sklenil zgraditi nove ulice in ceste v petem mestnem okraju, tako kakor pač zahteva naraščajoči promet, in sicer bodo hodniki najmanj 3 metre široki, cestišča pa od 6 do 9 m.

a— **Ljudska univerza.** Drevi bo predaval zagrebški univ. prof. g. dr. Ljudevit Hauptman o podunavskih problemih, v ponedeljek 29. t. m. ob 20.15 pa bo planinski večer ge. Mire Debelakove, najodličnejše slovenske plezalke, ki bo pripovedovala o svojih turah po Julijskih Alpah in po gorovju Prokletije.

a— **O srbski zgodovini bo predaval** drevi ob 20. v mal dvorani Narodnega doma inž. Staničević. Predavanje so organizirale mariborske nacionalne organizacije. Dolžnost vsega članstva je, da se predavanja udeleži v čim večjem številu.

a— **Javnosti sporočamo,** da ima mariborska protituberkulozna liga pri Poštnem čekovnem uradu svoj tekoči račun pod štev. 11.615. Vsak, kdor želi prispevati v fond za zgradbo protituberkuloznega azila v v Mariboru, naj se posluži navedenega čekovnega računa. Poštne čekovne položnice se dobe v uredništvu »Večernika« oziroma v palači OUZD v Mariboru.

a— **Glede napovedi pridobnine** naj se zglase vsi obrtniki, člani Slovenskega obrtniškega društva v Mariboru, v društvenem tajništvu v Vetrinjski ulici 11/I. Ker je zadeva velevažna, naj to store takoj.

a— **Izplačilo kupnine za vojaštvu prodano krmo.** Mestno načelstvo sporoča uradno, naj vsi oni, ki so lani prodali živinsko krmo garnizijski komisiji v Slovenski Bistrici, nemudoma, a najkasneje do konca januarja t. l. pridejo k isti komisiji v svrho izplačila za prodano krmo.

a— **Za nabavo preciznega strelskega orožja,** s katerim bo mariborska strelska ekipa nastopila v borbi za državno prvenstvo na letošnji vsedržavni strelski tekmi, je darovala tekstilna tovarna Doctor in drug znesek 1000 Din.

Iz Novega mesta

n— **Kino »Dom« v Sokolskem domu** bo predvajal danes, v petek, in jutri, obakrat ob 20.15, ter v nedeljo ob 15. 18. in 20.15 uri zvočni film »General Platov«. V glavnih vlogah: Conrad Veidt in Olga Čehova. Predigra: Paramountov zvočni tednik.

Iz Murske Sobote

ms— **Umorjen novorojenček.** Posestnica Novakova iz Martjancev je pred dnevi našla v svojem sadovnjaku zavoj s trupelcem novorojenčka. Dete je bilo ženskega spola in prav krepko razvito. Orožniki so na otročičku našli znake nasilstva. Na glavi je imelo dete rane, prizadete z ostrim predmetom. Najbrže je brezsrčna mati takoj po rojstvu udarila novorojenčka s kolom. Za enkrat manjka vsaka sled za storilko.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin.
Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druge najnižjo temperaturo.

25. januarja

Ljubljana 7, 783.4, —4.8, 81, N1, 2, —, —; Ljubljana 13, 782.2, —1.4, 78, mirno, 0, —, Maribor 7, 781.3, —8.0, 84, mirno, 10, —, — Zagreb 7, 781.6, —2.0, 58, NW1, 10, —, —; Beograd 7, 782.5, —4.0, 90, mirno, 10, megla —, —; Sarajevo 7, 783.6, —8.0, 90, mirno, 10, —, —; Split 7, 774.6, 6.0, 55, NE2, 0, —, —; Kumbor 7, 774.3, 4.0, 90, mirno, 0, —, Rab 7, 777.6, 5.0, 39, E1, 0, —, —.

Temperatura: Ljubljana —, —6.2; 0.0, — Maribor 1.8, —8.0; Zagreb 2.0, —2.0; Beograd 4.0, —5.0; Sarajevo 3.0, —9.0; Split 10.0, 4.0; Kumbor —, 3.0; Rab —, 2.0.

Sonce vzhaja ob 7.32, zahaja ob 16.53.

GOSPODARSTVO

Zahteve lesnih izvoznikov

Težavne razmere, ki vladajo zlasti zadnje čase v našem izvozu lesa, so privabili zastopnike sekcij lesnih trgovcev v dravski banovini na sejo odbora osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih združenj, ki se je vršila 24. t. m. v sejni dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani.

Sejo je otvoril in vodil podpredsednik osrednje sekcije Fran Škrbec. Zvezni tajnik I. Kaiser je pri tej priliki podal zanimiv referat, v katerem je podrobno orisal položaj naše izvozne lesne trgovine.

V zadnjem času so se vršili med predstavniki lesne trgovine in industrije Jugoslavije, Avstrije in Italije skupni sestanki, ki so imeli namen, da se doseže sporazum med glavnimi državnimi izvoznicami lesa v Srednji Evropi, zaradi izvoza mehkega lesa v Italijo. Predstavniki Italije so na teh sestankih večkrat poudarjali nujno potrebo ureditve italijanskega tržišča mehkega lesa in to pod grožnjo, da b v primeru, če se tak sporazum ne bi dosegel med državami izvoznicami, Italija povišala uvozno carino na mehki les, da s tem zaščiti svojo, sicer skromno produkcijo v severnih pokrajinah.

Sledila so nato v Rimu pogajanja o reviziji trgovinske pogodbe, ki pa so na podlagi dosedanjih poročil za nas neugodno potekla. Italija namerava povišati uvozno carino na devetkratno sedanjo izmero, tako da bi znašala nova carina na 1 tono lesa 90 lir. Tak povišek carine bi docela ubil naš izvoz lesa v Italijo, zlasti če upoštevamo, da uživa Avstrija na italijanskem lesnem tržišču velike ugodnosti, ki jih mi nimamo.

Na italijanskem tržišču so torej izgledi za naš izvoz lesa zelo neugodni. Sklenjena avstrijsko-italijanska lesna konvencija bo našemu izvozu s preferenčno carino mnogo škodovala; poleg tega pa uživa Avstrija že danes ugodnost v tarifah, ki omogočajo Avstriji do 200 lir pri vagonu cenejši prevoz.

Za naš zunanje-trgovinski položaj je nadvse važna tudi vzpostavitev **izvozne organizacije.** Po sklepih mednarodne konference bi se morala v vseh srednje-evropskih državah-izvoznicah lesa osnovati avtoritativna izvozna organizacija, ki bi bila sposobna, da prevzame odgovornost in obvezo za mednarodne dogovore. Vse države, Avstrija, Češkoslovaška, Poljska in Rumunija so ob sodelovanju državne uprave že docela ali vsaj deloma izvedle izvozno organizacijo. Pri nas se to vprašanje rešuje že dve leti, pa kljub vsem naporom naših strokovnih organizacij še ni prišlo do upostavitve te organizacije. Osnovanje avtonomne, na uredbi sloneče izvozne organizacije je pri nas življenjska potreba. Če dejansko obstoja mednarodni sporazum, zlasti glede italijanskega tržišča, tedaj ne sme naša država, ki je na italijanskem tržišču najbolj zinteresirana, stati ob strani in opazovati, kako nam sosedne države razkosavajo to našo edino stalno tržišče. Treba je zato nujnih ukrepov, da se izvozna organizacija po predlogih, ki se obravnavajo sedaj v ministrstvu za šume in rudnike, nujno izvede. Referent je tudi podrobno orisal položaj našega izvoza lesa na Madžarsko ter pokazal težkoče, ki ovirajo naš izvoz v prekomorske dežele.

Razvila se je obširna debata, v kateri so člani obravnavali posamezna vprašanja. Soglasno je bila sklenjena naslednja resolucija: Razpravljajoč o težkem položaju, v katerem se nahaja naša lesna trgovina, je osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih združenj ugotovila, da so **za omiljenje katastrofalnega položaja nujno potrebni naslednji ukrepi:**

Glede na mednarodni položaj v lesni trgovini je nujno potrebno takojšnje osnovanje avtonomne, avtoritativne izvozne organizacije, ki naj usposobi naše lesno gospodarstvo, da lahko prevzame mednarodne obveze. Revizija trgovinske pogodbe z Italijo bo težko prizadela naš izvoz lesa, zlasti zaradi znatnih ugodnosti, ki jih bo dobila Avstrija z uveljavljenjem avstrijsko-italijanske lesne konvencije. Avstrijsko-italijanska zvezna tarifa je že sedaj pri vagonu lesa za nad 200 lir nižja nego naša, kar odvzema našemu izvozu vsako konkurenčno sposobnost.

Da se omili položaj, **zahteva lesno trgovstvo, da ministrstvo za promet preko generalne direkcije državnih železnic stopi nujno v zvezo z upravo italijanskih državnih železnic in izposluje, da se tudi za naš izvoz doseže znižana zvezna tarifa enake konstrukcije, kakor je pogojeno z Avstrijo.**

Naša lesna trgovina in industrija je v popolnem zastoju. Pod pritiskom težkih razmer je do skrajnosti reducirala svoje obrate. Vsaka delavnost ji je zaradi obstoječih denarnih razmer onemogočena. Krediti so usahnili, dolgovi groze podjetjem s propastjo, obresti naraščajo. Izvoz lesa iz naše države je poleg tega obremenjen s številnimi taksami in pristojbinami; med njimi obremenjujejo izvoz zlasti pristojbine za potrdilo o izvozu, za zavarovanje valute, za carinsko manipulacijo, cestne izredne doklade itd. Naša železniška tarifa za prevoz lesa v ničemer ne ustreza sedanjim cenam lesa in znaša tovornina do 100 odst. vrednosti blaga. Ta neprimerno visoka obremenitev lesne trgovine s taksami, pristojbinami in tarifami pa je skrajno škodljiva tudi za narodno gospodarstvo, ker na domačem trgu izpodjeda posredno ceno, ki jo dobi kmet za les, na inozemskem trgu ubija konkurenčno sposobnost. **Glede na to je nujna potreba, da se izvede čim prej revizija vseh pristojbin, ki obremenjujejo izvoz ter da se lesna trgovina zaščiti.**

Mnogo težkoč v izvozu povzročajo lesni trgovini devizni predpisi. Način obračunavanja valute je v veliko škodo izvoznikom. Izvoz v Italijo se obračunava z uradno premijo 28.5 odst., kar pa ni v skladu z dejanskimi tečaji na prostem trgu. To povzroča izgubo našim izvoznikom in gre v korist italijanskim kupcem, ki prihajajo k nam kupovat z valuto, kupljeno po dejanskih tečajih v inozemstvu. Lesno trgovstvo zato ponovno zahteva, da se obračunavanje valute vrši po dejanskih tečajih.

Vsem tem težkočam, s katerimi se bori naša lesna trgovina, pa se pridružuje še postopek državnih šumskih podjetij, ki s svojo ogromno eksploatacijo in s svojim izvozom škodujejo interesom zasebne lesne trgovine in industrije, kljub temu, da baš zasebna lesna trgovina in industrija prenaša vsa težka javna bremena.

Prekomerna eksploatacija državnih gozdov po državnih podjetji in velik izvoz znatno omejujeta zasebni izvoz: **zato je solidarna zahteva vse lesne trgovine in industrije, da se eksploatacija, kakor tudi izvoz lesa po državnih lesnih podjetjih omeji, tako da ne bo v škodo zasebni lesni trgovini in industriji.**

Razpravljalo se je na seji še o pripravah za osnovanje lesne izvozne zadruge in o prireditvi zbora vse slovenske lesne trgovine in industrije.

Nadaljnja deflacija našega denarnega obtoka

V najnovejšem izkazu Narodne banke od 22. januarja smo dosegli nov rekordno nizek obtok bankovcev, in sicer v višini 4146 milijonov Din. Doslej smo zabeležili najnižji obtok 22. decembra, ko je znašal 4177 milijonov; ob koncu preteklega leta smo zabeležili povečanje na 4327 milijonov, od tedaj pa zopet padec za 181 milijonov. Krčenje pa ne opažamo samo pri obtoku bankovcev temveč tudi pri obtoku kovanega denarja, ki priteka iz prometa v Narodno banko. Zaloga kovanega denarja v srebru in niklju pri Narodni banki je 22. t. m. narasla že na 317 milijonov Din.

Če sedanji obtok bankovcev primerjamo z obtokom v istem času pred nastopom gospodarske in kreditne krize, tedaj vidimo prav občutno skrčenje. Tako je znašal naš obtok bankovcev dne 22. januarja leta 1930., torej pred 4 leti, 5415 milijonov, in je bil torej za 1270 milijonov večji nego je danes. Tudi če upoštevamo, da je danes okrog tri četrtine milijarde več kovanega denarja v prometu nego pred krizo, imamo še vedno za pol milijarde manjši skupni obtok bankovcev in kovanega denarja nego leta 1930. Vrhu tega pa je še znaten del sedanjega skrčenega denarnega obtoka tesavriran.

Krčenje obtoka je posledica stalnega krčenja meničnih in lombardnih posojil. Menični portfelj je popustil že na 1765 milijonov nasproti 2205 milijonom v času najvišjega stanja v jeseni 1932. Lombardna posojila pa so od najvišjega stanja sredi l. 1932. nazadovala že od 356 na 280 milijonov.

Zlata in devizna podlaga se je v tretji četrtini tekočega meseca povečala za 7.6 na 1884.5 milijona Din, istočasno pa so narasle devize, ki se ne vštejejo v podlago za 4.5 na 85.6 milijona Din. Obveznosti Narodne banke na pokaz pa so narasle v zadnjem izkazu za 56.2 na 1154.8 milijona dinarjev, in sicer predvsem obveznosti na pokaz po raznih računih (klirinški računi!) za 40.9 na 593.4 milijona Din.

Razmerje kritja se ni bistveno spremenilo in znaša kritje v zlatu in devizah 35.55 odstotka (zadnji teden 35.55%), v samem zlatu pa 33.86% (34%).

Stanje na dan 22. t. m. je bilo naslednje (v milijonih Din; v oklepajih razlike nasproti stanju na dan 15. t. m.): **aktiva:** podlaga 1884.5 (+7.6), od tega v zlatu 1795.0 (—), v valutah 0.4 (+0.4), v devizah 89.1 (+7.2); valute, ki se ne štejejo v podlago 85.6 (+4.5); kovani denar 316.7 (+27.6); posojila na menice 1765.2 (—7.3); lombard 279.6 (—0.7); stari državni dolg 1716.2 (+0.3); začasni drž. dolg 600.0 (—); **pasiva:** obtok bankovcev 4145.7 (—34.1); obveznosti na pokaz 1154.8 (+56.2), od tega nasproti državi 11.5 (+6.2), po žirovnih računih 549,9 (+9.1), po raznih računih 593.4 (+40.9); obveznosti z rokom 1131.4 (—7.2).

Zaposlenost v posameznih gospodarskih panogah

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pravkar sestavil statistiko o gibanju zaposlenosti v dravski banovini v posameznih gospodarskih panogah za december. Globalne podatke glede članstva v tem mesecu smo že objavili pred tedni. V decembru je bilo pri okrožnem uradu v Ljubljani zavarovanih 74.205 delavcev in nameščencev, to je le za 10 manj nego v istem mesecu 1932. V posameznih panogah pa zaznamuje članstvo večje spremembe. V teku decembra se je število v gradbenih strokah (gradnje nad zemljo, gradnja cest in vodnih zgradb, industrija gradbenega materiala) zaposlenega delavstva sezonsko skrčilo za 2914. Vrh tega se je zmanjšalo število v gozdno-žagarski industriji zaposlenega delavstva za 666. Manjši prirastek zaposlenosti pa je zabeležiti v tekstilni industriji, v grafični industriji, oblačilni industriji, v kemični industriji, pri hišni služinčadi in v gostilnah ter kavarnah, vendar ta prirastek članov ni mogel pokriti primanjkljaja zaradi znatnega padca v stavbni industriji in v lesni industriji in se je skupno število članov od novembra na december zmanjšalo za 3672 (nasproti 3173 v decembru 1932).

Če stanje zaposlenosti v posameznih panogah v decembru preteklega leta primerjamo s stanjem v decembru 1932, dobimo naslednjo sliko:

	Število članov		Razlika naspr. dec. 1932.		
gradnja cest in vodnih zgradb	2181	+	373	+	21.7 %
tekstilna ind.	11.709	+	2284	+	19.5 „
občinski obrati	1414	+	264	+	18.7 „
tobačna ind.	960	+	89	+	9.3 „
kemična ind.	1627	+	130	+	8.0 „
papirna ind.	1867	+	120	+	6.4 „
usnjarska ind.	1536	+	83	+	5.3 „
grafična ind.	1138	+	30	+	2.6 „
hišna služinčad	8382	+	181	+	2.2 „
gozdno-žag. ind.	5622	+	108	+	1.9 „
prehranb ind.	3642	+	57	+	1.6 „
gostilničarstvo	2836	—	39	—	1.4 „
kovinska ind	6213	—	118	—	1.9 „
ind. grad. mat.	2895	—	76	—	2.6 „
oblačilna ind.	4346	—	264	—	6.1 „
čevljarska ind.	3258	—	310	—	9.5 „
predelov. lesa	3316	—	702	—	21.2 „
trgovina	3386	—	732	—	21.6 „
gradnje n. zem.	1754	—	1382	—	78.8 „

V primeri z decembrom 1932 beleži največji relativni padec stavbna industrija (gradnje nad zemljo), in sicer za skoro 80 odstotkov. Industrija za predelovanje lesa je imela za 21 odstotkov manj zaposlenega delavstva nego v decembru 1932., dočim beleži gozdno žagarska industrija malo večje zaposlenje, in sicer za 2 odstotka. Precej manjšo zaposlenost beleži tudi čevljarska industrija in obrt. Padec zaposlenosti v trgovinah za skoro 22 odstotkov je prav znaten, vendar bi bilo to številko korigirati glede na prestopanje zavarovanih članov k Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu. Pri gradnji cest in vodnih zgradb je bilo v decembru za skoro 22 odstotkov več zaposlenih delavcev nego pred enim letom, kar je v zvezi z zaslnimi javnimi deli v svrho omiljenja brezposelnosti. Absolutno največji prirastek beleži tekstilna industrija, in sicer za 2284.

Gospodarske vesti

= **Pravilnik o sestavi prečiščene bilance.** V Službenih Novinah od 24. t. m. je objavljen pravilnik o sestavi prečiščene bilance denarnih zavodov, ki se želijo poslužiti predpisov uredbe o zaščiti denarnih zavodov. To uredbo je izdal minister za trgovino in industrijo na podlagi čl. 2. uredbe o zaščiti denarnih zavodov.

= *Vlaganje prijav za pridobnino za leto 1934.* Na številna vprašanja pojasnjuje Zbornica za TOI v Ljubljani, da po informacijah iz Beograda rok za vlaganje prijav za l. 1934. še ni določen. Pozivi za vlaganje teh prijav bodo davčne uprave upravičene izdati šele, ko dobe od oddelka za davke pri finančnem ministrstvu potrebna navodila. Isto velja tudi za prijave o davku na poslovni promet, ki jih je vlagati hkratu s prijavami za pridobnino.

Borze

25. januarja

V skladu z zunanjimi notacijami sta se danes tudi na ljubljanski borzi devizi Newyork in London nekoliko okrepili. Popustil pa je Berlin. Avstrijski šiling se je trgoval nespremenjeno po 9.15 (v Zagrebu po 9.10, v Beogradu po 9.06 in 9.05).

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda ostala na včerajšnji višini in je za kaso notirala 277.50 — 280 brez prometa. Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov. Med industrijskimi vrednotami so se delnice Šećerane Osijek trgovale po 140.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2300.96 — 2312.32, Berlin 1342.36—1353.16, Bruselj 797.18 do 800.12, Curih 1108.35—1113.85, London 179.19—180.79, Newyork 3563.83—3592.09, Pariz 224.65—225.77, Praga 169.67—170.53, Trst 300.13—302.53 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.15.

Curih. Pariz 20.27, London 16.21, New York 325.—, Bruselj 71.9250, Milan 27.1150, Madrid 41.6750, Amsterdam 207.75, Berlin 121.40, Dunaj 56.75, Stockholm 83.50, Oslo 81.40, Kobenhavn 72.40, Praga 15.2750, Varšava 58.10, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.05, London 28.47, Milan 47.46, Newyork 568.49, Pariz 35.51, Praga 25.56, Curih 175.100 S v zlatu 128 S nap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 277 den., za marc 275 den., 7% investicijsko 60 den., 7% Blair 37.50 den., 8% Blair 40 den., 7% Drž. hipotekarna banka 54 den., 4% agrarne 30 den., 6% begluške 44 den., Kraniška industrijska družba 250 bl.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 277.50 — 280 za februar 276 den., za marc 272 — 274, za april 271 — 274, 7% invest. 60 — 62, 4% agrarne 29 — 31, 7% Blair 37.50 — 39, 8% Blair 40.50 — 42, 7% Drž. hip. banka 53 den., 6% begluške 44 do 46 bančne vrednote: Nar. banka 3875 den., PAB 241.50 — 245; industrijske vrednote: Šećerana Osijek 140 — 155, Šećerana Vel. Bečkerek 670 den., Trbovlje 105 — 115.

Beograd. Vojna škoda 276 zaklj., za februar 277 zaklj., 7% invest. 60 58 zaklj., 4% agrarne 31.50 29 zaklj., 6% begluške 45 44.50 zaključek, 7% Blair 37.50 bl., 7% Drž. hip. banka 54 — 56, PAB 243, 241 zaključek.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 11.50, Državne železnice 16.10, Trboveljska 13, Alpine-Montan 9.87.

Blagovna tržišča

LES.

+ **Ljubljanska borza** (25. t. m.) Tendenca za les mlačna. Zaključen je bil 1 vagon smrekovih plohov.

ŽITO

+ *Chicago,* 25. jan. Začetni tečaji: *Pšenica:* za maj 90, za julij 88.25, za sept. 89.50. *Koruza:* za maj 52.50, za julij 54.375, za sept. 55.875.

+ *Winnipeg,* 25. jan. Začetni tečaji: *Pšenica:* za marc 68.375, za maj 69.50.

+ **Ljubljanska borza** (25. t. m.) Tendenca mirna. — Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi) baška 79-80 kg po 140 — 142.50, sremska in baranjska, 78-79 kilogramov po 137.50—140, **koruza** (po navadni tarifi): promptna po 125 — 127.50; nova sušena 115 — 117.50, nova sušena za januar 122.50 — 125, **moka:** baška »0« po 240 — 245, banatska po 250 — 255.

+ **Novosadska blagovna borza** (25. t. m.) Tendenca stalna, promet je bil srednji. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, srednjebaška, srednjebanatska 94 — 96; baška, okolica Sombor 93 — 95; gornjebaška 95 — 97; baška potiska 96 — 98; gornjebanat. 91—93; južnobanat. 90—92. **Oves:** baški, sremski in slavonski 51 — 53. — **Ječmen:** baški, sremski, 64/65 kg 66 — 68. **Koruza:** baška in sremska stara 75 — 77; nova 50—52; nova sušena 66 — 68; banatska stara 72—74 nova 48—50; nova suš. 64—66. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 170 — 190; »2« 145 — 165; »5« 130 — 150; »6« 100 110; »7« 75—85, »8« 67.50—72.50; sremska, slavonska »0g« in »0gg« 165—180; »2« 145 — 165, »5« 125 — 145; 6« 100 do 110; »7« 75 — 85; »8« 67.50 — 72.50. — **Otrobi:** baški, sremski in banatski 57 — 59. **Fižol:** baški in sremski 125 — 130.

Repertoar

DRAMA.
Začetek ob 20.

Petek, 26.: Zaprto.
Sobota, 27.: Pravica do greha. Izven. Znižane cene od 5 do 14 Din.
Nedelja, 28. ob 15.: Turške kumare. Izven. Znižane cene od 6 do 20 Din. — Ob 20.: Gospodična. Premiera. Izven.

OPERA.
Začetek ob 20.

Petek, 26.: Zaprto.
Sobota, 27.: Ples v Savoju. Premiera. Izven.
Nedelja, 28. ob 15.: Nižava. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Ples v Savoju. Izven.
Ponedeljek, 29.: Zaprto.

★

Izvrstna češka komedija »Pravica do greha« se ponovi po znatno znižanih cenah od 5 do 14 Din v soboto 27. t. m. Nastopijo ge.: Nablocka, Vida Juvanova, Mira Danilova, Medvedova in Kukčeva ter gg.: Jan, Cesar in Sancin. Opozarjamo na znatno znižane cene.

Premiera Devalove igre »Gospodična« bo v nedeljo 28. t. m. Glavno ulogo gospodične vzgojiteljice igra ga. Marija Vera, njeno varovanko igra ga. Šaričeva, varovankino mater pa ga. Nablocka. Glavni moški ulogi sta v rokah gg. Gregorina in Železnika, poleg tega nastopijo še gg. Bratina, Debevec, ga. Rakarjeva, ga. Gabrijelčičeva, gdč. Slavčeva ter g. Pianecki. Režijo ima režiser g. Skrbinšek.

Premiera Abrahamove operete »Ples v Savoju« bo v soboto 27. t. m. izven. Operета je izvrstna in bo prav gotovo ena najprivlačnejših predstav zadnjega časa.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Petek, 26.: Zaprto.
Sobota, 27.: Scampolo. A.
Nedelja, 28. ob 15.: Študentje smo. Najnižje cene. — Ob 20.: Mala Floramye. Gostovanje tenorista Stjepana Ivelje.

★

Prihodnja glasbena premiera bo Fallova izvrstna operета »Stambulska roža«. Delo se zaradi svoje sveže muzike in posrečene zabavne vsebine drži stalno na repertoarju gledališča. »Stambulsko rožo« priredijata kapelnik Herzog in režiser Harastović. V operети so zaposleni: Udovičeva, Barbičeva, Starčeva, Savinova, Gorinškova, Čepičeva, Rasberger, Sancin, Gorinšek, Harastović, Medven, Nakrst in Furijan.

V. z.: »JUGEFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. Br. 19831 od 4. XI. 1933

Sonce kot delovna sila

Problem izkoriščanja sončne energije — Zanimivi poskusi Helio-instituta v Samarkandu

V Rusiji delajo že dalj časa zanimive poskuse za pridobivanje sončne energije. S temi poskusi se bavi zlasti zavod za raziskavanje sončne energije »Helios« v Samarkandu (Turkestan), najbolj sončnem kraju v sovjetski Rusiji. Te dni je zavod objavil posledke svojega enoletnega delovanja.

V Turkestanu so postavili več poskusnih zgradb, ki obratujejo s sončno energijo. Sončno toploto pridobivajo v koncentrirani obliki in jo hranijo v specialnih pripravah. Tako obratuje med drugim v Taškentu poskusno sončno kopališče. Številni, umno sestavljeni aparati dobivajo tu stalno precej visoko vodno temperaturo.

Nadaljnji zanimivi poskusi so se vršili s tako zvanimi samovarji na sonce. Ti so zgrajeni tako, da ne priteče iz njih nič vode, dokler ta ne zavre. Prav tako so uvedli že v prakso prevozljive sončne kuhinje, ki obratujejo s paro. Sprejemnik sončne energije je tu sestavljen iz celuloida.

Velik pomen imajo poskusi za čiščenje žvepla s pomočjo sončne energije. V teh aparatih, ki so zgrajeni zelo preprosto, se proizvaja toplota do 120 stopinj. Letos bodo zgradili velik obrat za čiščenje žvepla, ki bo uporabljal izključno sončno energijo.

Še večji pomen bodo imele vodne črpalke, ki bodo delovale isto tako s pomočjo sončne energije in ki bodo izločevale iz vode Kapiškega morja in Aralskega jezera sol. To je zelo važno za ondotne kraje, kjer je pitne vode zelo malo in so jo morali novim tovarniškim veleobratom dovajati po ceveh ali s posebnimi ladjami iz zelo oddaljenih krajev. Sončna energija bo odslej slano vodo neposredno spreminjala v pitno.

Plinska soba namestu električnega stola

V državi Kolorado so uvedli namestu električnega stola smrtno sobo za usmrtitev obsojencev s strupenimi plini. Prva žrtev te sobe je bil mladostni zločinec W. Reppin

Vstoličenje nebeškega sina

Priprave za svečano kronanje cesarja Puja — Poklicni ideali češkoslovaške mladine — Spor med državo in cerkvijo v Nemčiji — Volčja nadlega

Kakor poročajo iz Sikinga, bo vstoličenje cesarja države Mandžukuo nadvse slovesno. Nebeški sin, kakor tradicija imenuje japonskega cesarja, se bo z avtomobilom pripeljal k posvečenemu altarju, kjer bo opravil daritev za sebe in svoje prednike. Prisego bo izrekel najprej v prvotni monoteistični formuli vladarske dinastije Hu, ki je vladala Kitajcem že 1000 let pr. Kr. nato pa jo bo ponovil še v sodobni obliki. Puji bo izvršil ta del obreda v feldmaršalski uniformi.

Daritveni obred bo opravil pri sončnem vzhodu na dan kronanja na piedestalu iz ilovice, in sicer na pragu še nedograjene cesarske palače, kjer bosta pred njim ležala dva zaklana bika. Pred bikoma bosta ležali dve skrinji iz rdečega laka, pod pokrovom pa bodo listki z imeni vseh Pujevih prednikov. Poleg lakastih skrinjic bodo pred Pujem razvrščeni še dragulji, nakit, dalje cesarska zastava iz rumene svile ter zrna peterih žitnih vrst.

Cesar Puji, ki ga bodo na tej poti spremljali najvišji dostojanstveniki, bo stopil na sredo prostora, pobral z zemlje posamezne darove in jih dvignil proti nebu, kar pomeni, da priznava enega samega boga, tistega, ki vlada svet. Potem bo prižgal lučko in se zatopil v molitev. Po končanem obredu se bo Puji vrnil v cesarsko palačo, ki je bila prej uradno poslopje davčnega oddelka za sol v Šangtungu. Tam ga bo pričakoval njegov dvor in začele se bodo civilne in vojaške slovesnosti, katerim bo prisostvoval v imenu japonskega cesarja general Hišikari.

★

Češkoslovaško prosvetno ministrstvo je nedavno priredilo anketo, ki je imela namen ugotoviti, katera dva poklica sta najbolj priljubljena pri moški in ženski mladini. Učenci so se z veliko večino izjavili za poklic letalca. Za tem poklicem cenijo učenci najbolj poklic vojaka in učitelja. V primerni razdalji so se učenci izjavili za naslednje poklice: trgovski, gozdarski, inženjerski, slaščičarski poklic itd. Deklice pa so pretežno izjavile, da bi najrajše postale modistinje; šele daleč za odstotkom, ki ga je dobil ta poklic, pridejo na vrsto drugi poklici, namreč: učiteljice, kuharice, uradnice, prodajalke itd.

★

Policijski ravnatelj v Ulmu je poslal ondotnemu katoliškemu dekanatu pismo, v katerem opozarja cerkveno oblast, da je nedavno opustila okrasitev svojih cerkvenih poslopij z državno in cerkveno zastavo. Politična policija v Ulmu vidi v tem upor proti vladi, kar je tembolj obžalovanja vredno, ker se je to zgodilo po konkordatu, ki je uredil razmere med nemško cerkvijo in državo. Na koncu pripominja policijski ravnatelj, da ne bo stopil v nobeno ulmsko cerkev vse dotlej, dokler ne bo ta popravila prestopka ter se bo vedla nasproti ljudstvu in državi, kakor veleva duh časa.

★

Iz laponske vasi Wilhelmine poročajo o strahoviti volčji nadlegi, ki jo prizadevajo volkovi ondotnim prebivalcem. Zveri zalezujejo v prvi vrsti lose, in sicer v takšnem obsegu, da so posamezne naselbine morale nastaviti lovce, ki pritiskajo samo za volkovi. To je povzročilo občinam tako velike izdatke, da se zdaj nekatere obračajo na finsko vlado s prošnjo, naj jih podpre z novcem iz državne blagajne. V ilustracijo volčje nadloge služi primer, ko je trop 13 volkov napadel nekega Laponca na smučeh. Mož se je rešil samo s svojo urnostjo, drugače bi ga bile zveri raztrgale in požrle.

Afera bankirja Alexandra

Ogromne goljufije na račun državnih uradnikov

Iz Pariza poročajo, da zavzema škandalna afera bankirja Alexandra čedalje večji obseg. Georges Alexandre je po dosedanjih ugotovitvah od l. 1931 dalje osleparil za večje vsote tri poslance, 18 prefektov, 30 intendantov, 12 predsednikov sodišč, 2 državna tožilca, 2 namestnika državnih tožilcev, 50 sodnikov 12 policijskih komisarjev, 103 vodje zemljiških knjig, 307 izterjevalcev davkov in 75 častnikov. Navedenim je prodajal delnice podjetij, ki jih je bil sam osnoval, a so bile popolnoma brez vrednosti.

Alexandre je n. pr. osnoval Narodno združenje prodajalcev tobaka ter izdal za 150 milijonov frankov zadolžnic. Ustanovil je fingirano družbo z glavnico 150 milijonov frnakov. L. 1930 je osleparil Alexandre neko podružnico bančne firme Societé Generale za 7 milijonov frankov, nekemu inženjerju pa je izvabil 8 milijonov frankov gotovine. Pozneje je osnoval slepar banko za državne uradnike, ki je izdala za 80 milijonov zadolžnic. Banka je seveda napovedala polom in s tem je prišlo 2500 državnih uradnikov ob svoje prihranke.

Alexandre je postopal pri svojem sleparskem snovanju z nenavadno bistroumnostjo. Nekoč si je slepar poželel delnic Marquineries Reunis. Predsednik družbe Jeener pa mu ni hotel nasesti, zato je sklenil Alexandre, da ga bo odstranil. Alexandre mu je nato le izvabil prevesni paket akcij, zaradi česar se je Jeener tako razburil, da je umrl l. 1930. Pred smrtjo pa je še poslal ovadbo državnemu tožilstvu, ki je odredilo, naj se banka pregleda. Revizija je bila poverjena nekemu strokovnjaku Caujoleu, ki pa je preiskoval tri leta. Ta čas je izrabil Alexandre za nove goljufije, ki so ga naposled le privedle v roke pravice. Afera je vzbudila razumljivo senzacijo in velikansko pozornost.

Georges Alexandre,

ravnatelj »Banke funkcionarjev«, ki so ga aretirali v Parizu zaradi poneverbe 200 milijonov frankov

Za dobro in slabo voljo

Pacientinja: »Ali bodo moji napačni zobje sličili naravnim?«

Zobni zdravnik: »Milostiva, napravil jih bom tako naravno, da vas bodo boleli!«

★

»Neverjetno! Kako spretna je nova poštarica! V osmih urah je sortirala enajst tisoč pisem!«

»Nič čudnega. Saj pričakuje ženitne ponudbe po pošti!«

★

Mlada dama: »Rada bi kupila psa, neke vrste dogo, toda s kratkimi nogami, veliko glavo in ne s tankim trupom. Ali imate takega psa?«

Prodajalec: »Ne, pse te vrste utopimo takoj po rojstvu!«

Sarrebruck - prestolnica Posaarja

Akcija treh vplivnih osebnosti pred plebiscitom

O Sarrebrucku, prestolnici Posaarja, ki je danes v polnih pripravah za plebiscit, govore toliko po svetu, da toliko govorjenja morda niti ne zasluži. Je to večje provincialno mesto s popolnoma provincialnim obeležjem in nič več.

Šteje 130 000 prebivalcev in nihče bi mu jih ne prisodil. Čez dan je popolnoma zaspano, brez sledu modernega tempa. Šteje tri ali štiri kinematografe. Šele ob večerni uri se malo razživi. Takrat, ko se vračajo tipkarice z dela, med tem ko so tri četrtine moškega prebivalstva odšle na delo v rudnike zunaj mesta. Zato nudi večerna »promenada« kaj nenavaden pogled: cele procesije žensk, med njimi pa kakor utopljenci v valovih, posamezni moški.

Zrak je za nevajenega človeka komaj znosen, ves prenasičen s premogovnim prahom. Domačini pa pravijo, da je zelo zdrav. Sicer pa je premog v resnici življenjski vir Posaarčanov. Statistika pravi, če bi morali živeti od tega, kar morejo pridelati na svojih njivah in vrtovih, bi morali umreti po kvečjemu 40 dneh od gladu.

Sarrebruck v splošnem ni lepo mesto, kakor ni menda noben kraj v premogovnih in izrazito industrialnih revirjih. Ima pa vendarle svoje mične strani in posebno njegov glavni trg »Johannisplatz« s svojimi starimi pivarnami in nizkimi, slabotnimi hišami spada med takšne mične dele mesta.

V ostalem se ne razlikuje mnogo od sosednih nemških industrijskih mest. Tudi ne na zunaj. Uniformirancev in kljukastih križev na rokah sicer tu ne vidiš, zato pa po vseh izložbah polno »Führerjevih« in Göringovih slik. In tudi ljudje se z neko posebno vnemo pozdravljajo s hitlerjevskim pozdravom. Ljudje govore skoraj izključno nemški, francoščine večinoma sploh ne razumejo.

Čemu potem plebiscit?

Stari »tiger«, Clémenceau, je dosegel posebno stališče za Posaarje s trditvijo, da zahteva to 150.000 posaarskih Francozov. Ali je število točno, ni znano, vsekako pa utegne plebiscit prinesti hitlerjevski »Nemški fronti«, ki si je svesta 95 odstotne (?) zmage, večje razočaranje, nego si mislijo celo njeni nasprotniki. V deželi sta socialdemokracija in komunizem, da niti ne govorimo o frankofilskih skupinah, namreč zelo močna in ta dva činitelja nimata v sedanjih prilikah absolutno nobenega povoda, da bi se navduševala in da bi delovala za priključitev k Nemčiji, kajti v tistem trenutku bi ju vzel konec, kakor so klavrno končale levičarske skupine v rajhu, ko je hitlerizem zasedel prestol. Vendar je treba upoštevati, da je opozicija proti povratku k Nemčiji raznesljena, dočim je struja, ki deluje za ta povratek, zelo enotna in zelo prežeta s hitlerjevskimi gesli.

Trije možje so danes glavni predmet vseh razgovorov v Sarrebrucku: šef vlade in zastopnik Društva narodov Knox, Mathias Braun, vodja posaarskih socialdemokratov in Alois Spaniol, vodja posaarskih »nacijev«. Med temi uživa Knox kot tujec menda splošno sovraštvo ali vsaj nenaklonjenost. Očitajo mu vsak korak, v nič spravljajo vsak njegov, tudi pameten poskus, da bi se ohranil v deželi red in da bi jo svetovna gospodarska kriza kolikor mogoče malo zadevala. Hitlerjevci so mu posebno gorki zaradi tega, ker ne vodi računa o nastanku »tretjega carstva« v Nemčiji, ker jih smatra prav tako za ekstremiste kakor komuniste in ker je sprejel brez ceremonij tisoče beguncev, ki so pribežali v Posaarje pred sedanjim nemškim terorističnim režimom. V resnici je pa Knox angleški diplomat z visoko kulturo, ki se ne briga mnogo za svoje nasprotnike in ki ima po svojem položaju pravico izkazovati komur koli svoje velikodušje, kakor n. pr. v primeru nemških beguncev.

Še bolj osovražen je vsaj v krogih nemške fronte Braun, to pa zato ker z največjo odločnostjo pobija povratek Posaarja vsaj k sedanji Nemčiji. To njegovo stališče je razumljivo, saj bi ga čakala v nji kakor vse levičarske eksponente usoda koncentracijskega taborišča ali dosmrtnega prisilnega dela. Zanimivo je pa, da se Braun, ki je po rodu iz Porenja, kjer se je svoječasno udejstvoval kot novinar, plebiscitarnih volitev sam ne bo mogel udeležiti, ker ne živi v Posaarju že od l. 1920., kar je za glasovalno pravico odločilno.

Spaniol, hitlerjevski voditelj, je trgovski nameščenec in šteje komaj 28 let. Ima absolutno moč nad svojimi pristaši, dasi še ni mogel pokazati svojih govorniških sposobnosti, ker so vsi javni shodi v Posaarju prepovedani. Tako čaka svoje ure in se udejstvuje kot organizator. Da ni brez sposobnosti je dokazal že s tem, da se mu je posrečilo osnovati že večkrat omenjeno »nemško fronto« vseh meščanskih strank, ki je pod absolutnim nadzorstvom nacijev.

Po »Tribune de Genève«

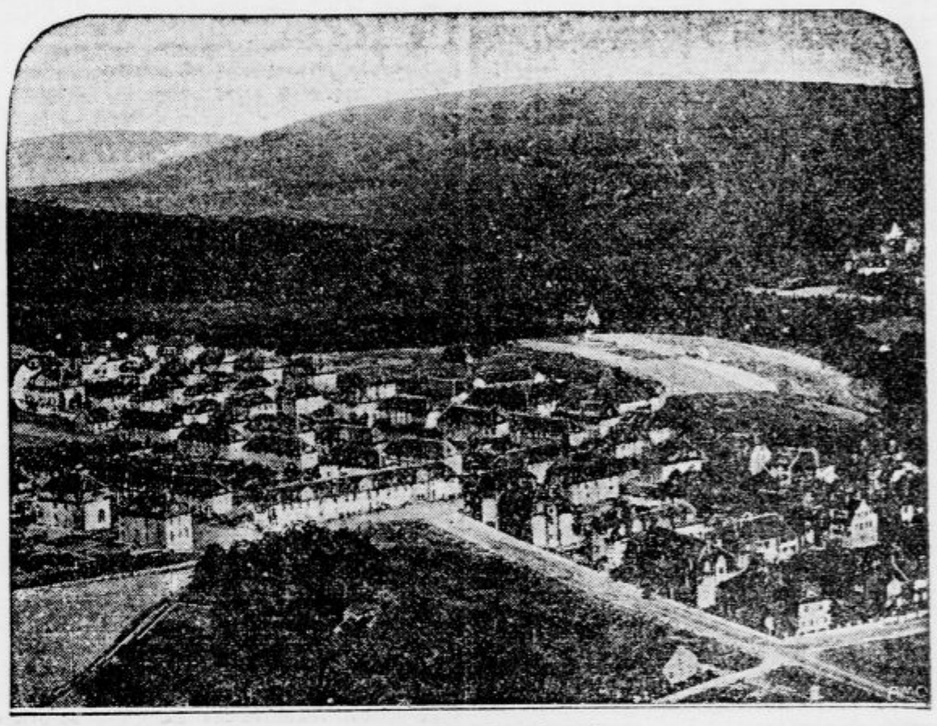

Pogled na Sarrebruck

Tisočletna pošast v Loch Nessu

Ljudska pravljica in stvarna resnica

V »Neue Zürcher Zeitung« se bavi neki naravoslovec s tako aktualno temo lochneške pošasti in pravi med drugim, da velja to jezero že svojih 1370 let za bivališče grozotnega zmaja.

Bajka o morski kači je dosti starejša od pripovedke o letečem Holandcu. Že Kurcius Rufus je opis obleganja mesta Sidonije po Aleksandru Velikem okrasil s takšno pošatjo, da niti ne govorimo o še starejših zadevnih poročilih.

Tudi kraj sedanje senzacije ni v tem oziru neznan Cerkvene kronike pripovedujejo, da je že sv. Kolumbija l. 564. v bližini Loch Nessa obudila v življenje moža, ki ga je do smrti ugriznila pošast, ki je prišla iz jezera. Odtlej niso zgodbe o lochneškem zmaju nikoli več utihnile. Ljudstvo je bilo vsekakor o tem in o drugih bližnjih jezerih prepričano, da so domovanje grozotnih živali.

Stari opisi teh živali so se v splošnem tudi vedno skladali z novimi opisi, a vsi kažejo na živali, kakršne poznamo le iz fosilnih oblik: 5 do 6 m dolg trup, dolg vrat z jeguljasto glavo, poldrug meter dolg rep, plavutmi podobne okončine — to vse nas natančno spominja »mozazavrov« iz kredne dobe.

Seveda, dokler te živali ne bomo imeli v rokah in varno shranjene v kakšnem zoološkem vrtu ali muzeju, nam še ni treba misliti, da je res, o čemer nam pripovedujejo ljudske pripovedke in »očividci« današnjih dni. Res je pa, da se je že marsikakšna ljudska pravljica izkazala za stvarno resnico in tudi v tem primeru nam ni treba takšne možnosti zanikati že v naprej.

Največji centralni trg grosistov na Daljnem vzhodu

so otvorili pred kratkim v Tokiju in nam ga kaže slika po posnetku iz letala

ČE BEREŠ TO, IZVEŠ:

da bo izdala čsl. vlada poštno znamko s podobo generala Štefanika;

da je pristojna oblast v Angliji odklonila medicinski študij nemških emigrantov na svojih univerzah ter njih nastanitev v Angliji in njenih dominionih;

da je v Konstanci zgorela ondotna tvornica za sladkor. Ogenj je uničil celo poslopje in velike zaloge sladkorja v skladiščih;

da pripravljajo Italijani nov polet v Južno Ameriko brez vmesnega pristanka. Letela bosta letalca Lombardi in Mazzotti;

da je pravkar izšla nova številka ilustrirane tedenske revije »Življenje in svet«;

da delajo japonske vojaške oblasti poskuse z miniaturno podmornico, ki meri v dolžino 9 m ter je v nji prostora za štiri može. To podmornico ženejo električne baterije in se lahko potopi do globine 160 metrov.

Tagore nevarno bolan

Po vesteh iz Kalkute je sloviti indski pesnik in filozof Rabindranat Tagore hudo zbolel. Tagore leži v Nagpurju in svojci so v velikih skrbeh za njegovo življenje.

Pogreb gospe Paderewske

V Montmorencyju, kjer počivajo telesni ostanki mnogih poljskih plemenitašev, so položili k večnemu počitku ženo velikega poljskega klavirskega virtuoza Paderewskega, Heleno Paderewsko. Ženo bivšega predsednika poljske republike so spremili na njeni zadnji poti poljski poslanik v Parizu grof Chlapowski, Marija Mickiewiczeva, general Sikorski, kneza Poniatowski in Sapieha, grof Sobanski in mnogi drugi odličniki. Paderewski je prejel ob smrti pokojnice okolu 600 sožalnih brzojavk. V Montmorencyju stoji tudi grobnica rodbine Mickiewicz.

ANEKDOTA

Auber ni nikoli šel poslušat oper svojih sodobnikov kljub temu, da je bila pri vsaki takšni predstavi loža zanj na razpolago.

Nekoč ga je vprašal dober znanec, čemu dela to? Auber se je nasmehnil:

»Če delo propade, mi ni všeč. Če pa uspe, me nepopisno jezi.«

VSAK DAN ENA

»Gospod baron, pomagajte mi vendar, mar ne vidite, da se ne morem braniti?«

(»Mocca«)

S P O R T

Mednarodni hockey turnir na Bledu

V soboto in nedeljo na Blejskem jezeru

Na Blejskem jezeru pred hotelom »Toplice« se bo odigral v soboto in nedeljo mednarodni hockey turnir, na katerem sodelujejo Wintersportklub z Dunaja, Villachersportverein, FTC iz Budimpešte in Ilirija iz Ljubljane. Prireditev bo nudila priliko videti hockey, ki ga igrajo prvorazredna inozemska moštva. Hockey na ledu zahteva od igralca ostalih sportnih iger največ, ker zahteva od njega silne brzine, izvežbanosti in moči, zato je pa igra zanimiva in nudi gledalcu s hitro izmenjavo situacij velik užitek. Ni torej čudno, da so obiskane n. pr. v Pragi hockey tekme številneje kot nogometne. V vseh sportnih krogih doma in v inozemstvu vlada za turnir na Bledu veliko zanimanje in se pričakuje rekordni poset.

Poleg tekem v hockeyju se bodo vršile tudi tekme v umetnem drsanju, kjer nastopijo naši najboljši drsalci s Polo Schwabom in Tumo na čelu.

Prvak turnirja bo prejel kot nagrado srebrni pokal, vsi igralci prvaka pozlačene plakete, drugoplasirani posrebrene plakete, tretje in četrto plasirani pa bronaste medalje. Naša Ilirija se za tekme temeljito pripravlja in upamo, da nas bodo naši fantje na turnirju častno zastopali.

Ponovno opozarjamo občinstvo, ki bo pohitelo v soboto in nedeljo na Bled, da je za prireditev dovoljena polovična vožnja.

Tekme za zimski pokal

V nedeljo se nadaljuje nogometni turnir za zimski pokal. Na igrišču Hermesa bosta nastopila ob 13.30 Jadran in Slovan, nato pa Sloga in Disk. Turnir je že precej napredoval ter je stanje sedaj naslednje:

Skupina A						
Primorje	4	4	0	0	18:2	8
Reka	4	2	0	2	12:8	4
Slovan	3	2	0	1	11:10	4
Mars	3	1	0	2	5:11	2
Jadran	3	0	1	2	4:9	1
Domžale	3	0	1	2	8:18	1
Skupina B						
Korotan, Kranj	5	3	1	1	17:10	7
Hermes	4	2	1	1	25:12	5
Korotan, Ljubljana	3	1	1	1	5:5	3
Disk	2	0	2	0	5:5	2
Sloga	3	1	0	2	4:9	2
Svoboda, Vič	3	0	1	2	4:19	1

Naša vojaška ekipa za Rumunijo

je sestavljena takole: vodja podpor. Ivan Koren, namestnik podp. Tihomir Petrović, dalje narednik Julij Višnič, podnarednik Armin Grad in redova Valentin Jakelj in Karel Girandon. Slednja dva sta člana SK Ilirije in že znana s prejšnjih tekmovanj. Kakor smo že beležili, se ekipa silno vztrajno vežba že od 4. t. m. v Bohinju in uspehi so vidni od dne do dne, tako da lahko upamo na njen najčastnejši placement pri tekmah v Rumuniji, kjer se bo borila za prvenstvo z vojaškimi ekipami držav Male antante in Poljske. Tekmovanje bo sredi februarja. Najbrž bo ta ekipa tekmovala tudi v našem državnem prvenstvu. Te dni je ekipo posetil tudi g. komandant armije.

Želimo vrlim zastopnikom naše vojske najlepši uspeh v borbi za lovor sredi bele zimske opojnosti! Vsa naša javnost bo pozorno spremljala njihova tekmovanja.

Zanimiva nogometna prireditev

se nam obeta zopet po daljšem odmoru na igrišču Ilirije ob Celovški cesti v nedeljo ob 14.

V brzoturnirju, v 50 minutnih tekmah, nastopijo:

Ilirija : Korotan, Reka : Korotan, Ilirija : Reka.

Korotan in Reka predstavljata dvoje mladih, tehnično dobro izvežbanih moštev, ki bosta svoje znanje tem lažje uveljavili, ker pač skrajšan čas ne bo stavil tako rekoč nikakih zahtev na kondicijo posameznika.

Ilirija nastopi s kompletnim prvim moštvom in bo to pot preizkusila nove, ljubljanskim sportnikom in občinstvu dobro znane moči.

Pričakovati imamo torej nad vse zanimivega poteka in hudega tempa. Gledalci bodo prišli v vsakem pogledu na račun. — Vstopnina je enotna in minimalna.

Ljubljana je dobila table teniški podsavez

Slovenskim klubom, ki so pred kratkim na državnem prvenstvu dokazali, da zavzemajo v tej panogi sporta vodilno mesto v državi, se je končno uresničila upravičena zahteva po ustanovitvi svojega podsaveza. Nedavno so na ustanovni skupščini LTTP zastopniki ljubljanskih klubov soglasno izvolili to-le upravo: predsednik g. prof. dr. Bajec, podpredsednik I. dr. Mauri, podpredsednik II. g. Iskra Vekoslav, tajnik I. g. Grünfeld Leopold, tajnik II. g. Železnikar Dušan, blagajnik g. M. Cigler, tehnični referent in kapetan g. Nagy Ernst, odborniki gg.: Ramovš, Piccoli, Furlan, Nemec Lajoš, Horvat in Lojk. Podsavez ima nalogo zbrati v svoje okrilje poleg SK Ilirije, ŽSK Hermesa, SK Reke, SK Slavije, SK Jugoslavije (Celje) in SK Mure (Mureka Sobota) tudi vse tako zvane »divjec« klube, ki bodo skupno z navedenimi tvorili prav lepo število članov.

Podsavez ima izredno pester spored tako reprezentančnih, kakor prvenstvenih turnirjev. Do kraja letošnje sezone bo izvedel LTTP naslednje prireditve: dvomatchi Graz — Ljubljana (prvo srečanje bo že 9. februarja v Grazu, a revanš 14. marca v Ljubljani) Celovec — Ljubljana, Celje — Ljubljana, Zagreb — Ljubljana. Med prvenstvenimi turnirji pa je najvažnejše prvenstvo dravske banovine, ki se bo vršilo prihodnji mesec in pa ligino prvenstvo moštev.

Kakor vidimo, se nam obetajo izredno zanimiva tekmovanja, ki naj bi kar najbolje uspela v znamenju napredujočega slovenskega table teniškega sporta.

Službene objave LNP

(Seja n. o. dne 17. januarja 1934.)

Prisotni gg. Stanko, Novak, Logar, Jugovec, Kuret, inž. Debelak, Vospernik, Malovrh, Kačar, Petrič, Buljević, Dorčec, Odsotni Rybář, Krali (opr.), dr. Köstl, ravn. Šetina, Melicer, Skalar, Drufovka (neopr.).

Potrjuje se prejem enega izvoda pravil in ene skice igrišč SK Maribora in SK Rapida. Vzameta se na znanje prijavljena obč. na zbora SK Jugoslavije in SK Trbovlje. Dopis gg. Jug-Slapar-Svetic od 15. t. m. (iz Zagreba) se kot brezpredmeten odloži a. a. Prošnja SK Korotana Ljubljana št. 97-33 od 21. 12. 1933 se odloži na eno prihodnjih sej.

Na podlagi dopisa SZNS-Ljubljana od 17. t. m. in v smislu dogovora med predsedstvom LNP in predsedstvom SZNS se pozivajo klubi, da se glede delegiranja sodnikov obračajo neposredno na odbor za delegiranje sodnikov (OZDS) pri SZNS v Ljubljani, kavarna »Evropa«, in sicer tako, da bodo dopisi vsaj tri dni pred terminom opoldne v rokah OZDS (torej n. pr. do četrtka opoldne za tekme prihodnje nedelje).

Protest SK Trbovlje št. 167-34 od 12. t. m. proti izreku kazni po k. o. LNP igralcem Kašman Ernest, Razboršek Edi in Šuln Dani se odstopi k. o. v izjavo. Na dopis SK Ilirije — Ljubljana od 8. I. 1934 se sklep sporočil klubu pismeno. (Dalje.)

Jugoslovenska akademska smučarska organizacija priredi dvodnevno ekskurzijo na Kofce. Odhod jutri zjutraj ob 7.20. Zbirališče točno ob 7. na glavnem kolodvoru. Tovariši, ki se mislite udeležiti ekskurzije, podpišite se na društveni deski na univerzi.

Smučarski klub Ljubljana. Danes ob 19.30 redni sestanek tekmovalcev v klubski sobi. Sestanek zelo važen, zlasti zaradi udeležbe na državnem prvenstvu in drugih bližnjih tekmah ter zaradi ureditve nekaterih zadev. Po sestanku se udeležimo poslovilnega večera našega trenerja gosp. Stechlika. — Tekmovalci se pozivajo, da se sestanka in poslovilnega večera udeleže polnoštevilno.

Mariborski zimsko - sportni podsavez. Smučarske tekme za prvenstvo Mariborskega zimsko-sportnega podsaveza in za prvenstvo dravske banovine, določene za 27. in 28. t. m. v Mariboru, se zaradi slabih snežnih razmer preložе na poznejši termin v mesecu februarju, o čemer se bo pravočasno obvestilo. Razposlani razpis se spremeni v toliko, da bo start za tekmo v teku v Pekrah pri Mariboru v soboto ob 14., skakalna tekma v nedeljo na skakalnici MZSP v Betnavi. Termin se bo objavil ob prvem snegu.

Smučarski klub Ljubljana priredi drevi ob 20. uri v kletnih prostorih Zvezde odbodnico trenerju naših tekmovalcev gosp. Leošu Štehliku ter poziva celokupno članstvo, da se tega družabnega večera udeleži. Za tekmovalce je udeležba na odhodnici obvezna.

Službeno iz OZDS. Za pokalne tekme v nedeljo na igrišču Hermesa se delegirajo: ob 13.45 Jadran : Slovan g. Lukežič, ob 15.15 Sloga : Disk g. Vidic, rez. Groznik, na igrišču Ilirije ob 14. Ilirija : Korotan g. Kušar, ob 15. Korotan : Reka g. Pfundner, ob 16. Reka : Ilirija g. Galič.

ASK Primorje (kolesarska sekcija) vabi vse svoje člane in odbornike na važen sestanek danes ob 19. v prostorih Delavske zbornice.

TSK Slovan. Drevi ob 20. pri Krušiču seja upravnega odbora. Zaradi važnega dnevnega reda udeležba strogo obvezna.

SK Jadran. Danes ob 20. trening v telovadnici na Cojzovi cesti. Gotovo naj pridejo: Brcar, Kalčič I, Kosmač, Kisel, Lipovšek, Oven I in III, Marolt, Prezelj, Modrijan, Pelc, Verbič, Markič, Blažič, Goli, Klir, Lukežič, Trepše, Plantan, Tomšič, Kalčič II, Lovišček, Rokavec, Kocjan, Bezlaj, Vailgoni, Marjetič, Jeršek, Vrančič, Kranjc, Gabrovšek, Terbako. Po treningu se bo razpravljalo o nujnih zadevah zato vsi.

SK Grafika. Drevi ob 20. seja upravnega odbora.

SK Svoboda (Ljubljana). Drevi ob 20. sestanek nogometašev v Delavski zbornici. Po sestanku seja odbora. Važno zaradi bližnjega občnega zbora.

SK Sloga (Ljubljana). V nedeljo ob 15.30 igramo pokalno tekmo z Diskom v Ljubljani na igrišču Hermesa. Ob 14.30 naj se javijo pri gostilni Müller, Janševa ul. 15 načelniku nogometne sekcije Zupančiču: Umek, Ninković, Trobec, Zupančič, Starman I, Podrekar, Lejka, Senčar I, Praunseis, Starman II in III; rezerva Pipp. Reditelji Lipovšek, Filip, Sušnik, stranski sodnik Samar. — Oprema naj se dvigne do sobote v nah. zadr. Masarykova c. 17.

SK Trbovlje ima v nedeljo ob 19. v klubovem lokalu gostilne Ane Berger na Vodah svoj letni občni zbor. Dolžnost članstva je, da se istega polnoštevilno udeležijo. Nečlani — prijatelji kluba — uljudno vabljeni.

Vremensko poročilo. Savinjska podružnica SPD sporoča, da je na Mozirski planini in okolici Celjske koče vreme solnčno, sneg pa suh in idealen za smuko.

Sokolstvo

III. smučarska tekma SKJ v Bohinju

V soboto se je z izžrebanjem nastopnih številk zaključil rok, ki je bil določen za prijavo tekmovalcev. Za tekmo so priglasile župe Beograd, Celje Kranj, Ljubljana, Maribor, Sarajevo in Zagreb 123 članov in 15 članic, vsega skupaj torej 138 oseb in sicer iz 28 sokolskih društev. Za posamezne panoge je bilo izžrebanih tekmovalcev za 18 km 86, za skoke 21, za sestavljeno tekmo (18 km in skoki) 20 in za smuške like 97, tekmovalk pa za 8 km 13 in za smuk 15.

Največje zanimanje je torej pri članih za tekmo vrst v smuških likih, kjer se bo borilo 26 tričlanskih in štiričlanskih vrst za naslov prvaka pri članicah pa za tekmo v smuku. To dokazuje, da sokolska društva tudi to telovadno panogo popolnoma pravilno pojmujejo in goje. Iz prijavljenih imen se nadalje tudi vidi, da so priglasila društva k tem tekmam v nasprotju z dosedanjo prakso samo že bolj izurjene tekmovalce in tekmovalke, ki so dosegli na župnih tekmah primeren uspeh.

Za tekmo samo je že vse pripravljeno, tako da se bo izvršila s tisto točnostjo in redom, kakor smo na to navajeni pri vseh ostalih sokolskih nastopih in prireditvah.

Po zadnjih poročilih je v Bohinju 15 cm suhega snega na stari zmrzli podlagi. Ker je torej v vsem Bohinjskem kotu zadosti snega, bo vodstvo tekme lahko izvedlo dele tekme razen skokov na popolnoma novih progah, kar bo napravilo tekmovanje veliko bolj zanimivo.

Za tekmovalce in tekmovalke je preskrbelo vodstvo tekme skupna, kurjena prenočišča, in sicer zastonj. Netekmovalci pa naj se obrnejo zaradi prenočišča na brata Humra, Boh. Bistrica, hotel »Triglav«. Celodnevna dobra hrana bo veljala v Bistrici od 15—25 dinarjev.

V soboto in v nedeljo torej vsi v Bohinj, kjer se boste prepričali, da sokolstvo tudi na belem polju vidno napreduje.

Sokol II Ljubljana. Jutri 27. t. m. ob 19. bo predaval pod okriljem ZKD g. Boris Režek o plezalnih turah v Savinjskih Alpah. Predavanje bodo spremljale lepe skioptične slike.

Sokol Šiška. Drevi ob 20. bo v Sokolskem domu predaval pod okriljem ZKD g. Vekoslav Iskra, akademik, o Primorski in Koroški.

Sokol Moste. Pod okriljem ZKD bo drevi ob 20. v sokolski kinematografski dvorani predavanje g. dr. Brileja o Bolgariji in njenih gorah. Predavanje bodo spremljale lepe skioptične slike. Po predavanju dva kulturna filma. Vstop prost!

Sokolsko društvo na Viču bo imelo občni zbor to nedeljo ob 9. v dvorani Sokolskega doma. Ker se bodo na občnem zboru reševale važne društvene zadeve, predvsem proslava društvene 25 letnice, je udeležba za vse članstvo obvezna in častna dolžnost. — Velika maškerada Sokola na Viču bo tudi letos na pustno soboto, 10. februarja.

Sokolsko društvo na Koprivniku v Bohinju priredi na Svečnico 2. februarja ob 15. uri v Sokolskem domu igro v treh dejanjih: »Begunka«. Po igri bo domača zabava. Vsa okoliška društva naj se v čim večjem številu udeleže. Ravno tako cenjeno občinstvo! Smuka je idealna in tudi za prenočišča je preskrbljeno. Najvišja sokolska postojanka 969 m. Pridite nas pogledat v obilnem številu. Na svidenje!

Sokolska četa pri Sv. Duhu na Stari gori je imela 14. t. m. drugi redni občni zbor. Članstvo se ga je udeležilo polnoštevilno. Uprava je z majhnimi izpremembami ostala ista. Starosta je br. Horvatič. Četa šteje 40 članov in članic ter se prav lepo razvija.

Sokol v Cerknici. V nedeljo 28. t. m. ob pol 17. bo predaval pod okriljem ZKD profesor g. Stepišnik o kmetovem boju za obstanek.

Letošnje sokolske slavnosti v zapadni Poljski. Sokolstvo v Poljski se deli na velike župe, ki imajo po več kakor deset okrožij. Na zapadu države, kjer je še pred 15 leti gospodaril pruski škorenj z vso silo in hotel ponemčiti avtohtono poljsko prebivalstvo, se je bila kljub nemškemu terorju razvila tudi sokolska organizacija. Najstarejše društvo je bilo v Inovraclavi. Središče vsega Sokolstva v bivših pruskih pokrajinah sedanje Poljske pa je bilo mesto Poznanj, kjer je bil že leta 1929 večji zlet. Zastopniki zapadnih žup so sklenili, da prirede njihove župe letos v juniju in prvi dan julija zopet večji zlet v Poznanju. Zlet bo najbrž združen s sokolsko razstavo, ki naj bi pokazala polstoletno delo poljskega Sokolstva na območju teh žup.

Iz življenja na deželi

Iz Ptuja

)— **Pogrebni zavod mestne občine** je z novim letom znižal pogrebne stroške v vseh razredih.

)— **Kino** bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. velefilm »V svitu« z Rudolfom Forsterjem. Dodatek Foxov tednik.

★

IVANJKOVCI. V nedeljo 28. t. m. po rani maši bo v postajni restavraciji predaval sreski kmetijski referent g. Zorčič o vinarstvu in banovinski veterinar gospod Nardin Jožef o kužnih boleznih domače živali.

CERKLJE NAD KRANJEM. Pomladek Jadranske straže na Davorin Jenkovi državni narodni šoli v Cerkljah pri Kranju priredi v nedeljo 28. t. m. ob 15. v šolski dvorani veliko akademijo z izbranim sporedom: petje, deklamacije in igrica v treh dejanjih »Morje«, spisal Josip Lapajne. Ob sklepu alegorična slika.

ŠIBENIK. V soboto 20. t. m. so priredili podoficirji kr. mornarice plesno zabavo v vseh prostorih grandhotela »Krke«. Prireditev je uspela nad vsako pričakovanje. Zabavo so obiskali številni podoficirji z družinami, odličniki vojske in mornarice, kakor tudi meščanstvo. V velikem številu so prišli predstavniki sokolskih društev Šibenika, Drniša in Mandaline, kakor tudi Jadranske straže, četnikov, Akademskega kluba, sportnega društva »Osvit« in »Doška« iz Drniša. Okras dvorane in režija sta bila odlična. Ples je otvorilo kraljevo kolo, nakar se je razvila zabava, ki je trajala pozno v noč. Dame so bile v zelo okusnih in modernih toaletah. Jazz-orkester kr. mornarice je ves večer marljivo igral in je tako seveda mnogo prispeval k velikemu uspehu prireditve.

ŠMARTNO OB PAKI. Občinska organizacija JNS bo imela letno skupščino na svečnico po rani maši v gostilniških prostorih g. Bizjaka.

ZGORNJA ŠIŠKA. Dramatski odsek narodnega prosvetnega društva »Vodnik« v Zgornji Šiški je v letošnji sezoni sicer malo predolgo zaspal, vendar se je pa sedaj toliko požuril, da nam je v razmeroma kratkem času dal na oder dve deli. Prva se je uprizorila Schönpflugova veseloigra »Druga mladost«, ki je pri premieri in pri reprizi razveselila srca vseh gledalcev in jim izsilila smeha v obilni meri. Prav gotovo ni bilo nikomur žal, da je žrtvoval tiste dinarje za vstopnino. Preteklo nedeljo pa smo imeli priliko videti globoko Klabundovo žaloigro »Krog s kredo«. Že dolgo gojena želja načelnika dramatskega odseka je bila, da povede občinstvo v daljno Kitajsko ter odkrije dušo tega naroda. To se mu je po zaslugi igralcev in njega samega v pogledu scenerije, kostumov in igre same posrečilo. Igralci so se do skrajnosti potrudili in želi priznanje gledalcev, ki so sledili igri z veliko pozornostjo in odobravanjem. Obžalovati je le, da dvorana ni bila tako zasedena, kakor se je pričakovalo in kakor to delo povsem zasluži. Opozarjamo že danes ljubitelje globoke dramatike in vobče vse občinstvo, da reprize ne zamudi. Dokažimo vendar, da ima tudi Zgornja Šiška smisel za kulturo in da izkazuje priznanje tistim, ki se požrtvovalno trudijo na deskah. L. P.

Brez posebnega obvestila

†

Potrti globoke žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče oziroma sin, brat in tast, gospod

MIRKO BARACHINI

uradnik kemične tovarne

umrl 22. t. m. zjutraj nagle smrti kot žrtev zlobnega zločina.

Pogreb bo v soboto ob pol 4. popoldne z železniške postaje v Hrastniku na župno pokopališče v Dolu.

Ohranimo dragemu pokojniku blag spomin!

Hrastnik, dne 25. januarja 1934.

HERTA, soproga; TEA, hči; IVAN in MARIJA BARACHINI, starša; ŽINA por. ŠERBEC, sestra; FRAN, brat in ostalo sorodstvo. 1468

UPRAVNI SVET, VODSTVO, URADNIŠTVO IN NAMEŠČENSTVO TOVARNE KEMIČNIH IZDELKOV V HRASTNIKU D. D., javlja tužno vest, da je njen dolgoletni uradnik in priljubljeni tovariš, gospod

Mirko Barachini

postal dne 22. januarja t. l. žrtev zločinskega atentata s peklenskim strojem v vlaku Zidani most—Zagreb.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 27. januarja t. l. ob 15.15 uri izpred kolodvora v Hrastniku.

Ohranili mu bomo trajen spomin.

Hrastnik, dne 25. januarja 1934. 1476

A. Christi: 87

SKRIVNOST EKSPRESNEGA VLAKA

Roman

»Oh, kakšni otroci ste moški,« je vzkliknila plesalka. »Seveda, razvajenega otroka igraš proti meni, že ves ta čas. Od tistega dne, ko si z jezo odšel z mojega stanovanja! To je nezaslišano!«

»Ljubo dete,« je rekel Derek, »res ne vem, o čem govoriš! V Londonu je bilo med nama vendar jasno in sklenjeno, da se podgane selijo z ladje, ki se potaplja. Glede na to je pač škoda vsake besede!«

To je rekel lahkotno in tja v en dan, a njegov obraz je bil videti utrujen in poln skrbi. Mirelle se je mahoma sklonila naprej.

»Proti meni ne moreš igrati komedije. Vse vem — kaj si storil zame.«

Ostro jo je pogledal. Skrit zvok v njenem glasu je zbudil njegovo pozornost. Pokimala mu je.

»Ne boj se! Molčati znam. Krasen dečko si! Pokazal si nezaslišan pogum. Seveda sem bila jaz ista, ki sem ti vdahnila to misel. Ali se spominjaš, kako sem ti rekla v Londonu, da se časih dogajajo nesreče? Menda ti ne preti kaka nevarnost? Ali te ima policija na sumu?«

»Kaj vraga —«

»Pst!« Svareče je vzdignila vitko maslinasto roko, ki jo je krasil en sam velik demant. »Nehajva govoriti o tem. Čas skrbi je minil. Najino skupno življenje bo krasno — krasno!«

Derek se je mahoma zasmejal — s hripavim, neprijetnim smehom.

»Podgane se torej vračajo, kaj? Dva miljona nista od muh? To bi si bil lahko mislil!« Spet se je zasmejal. »Kaj ne, Mirelle, rada bi mi pomagala zapraviti tista dva miljona? Saj, kadar je treba zapravljati, imaš kar pravljičen talent!«

»Pst! Pst!« je šepnila plesalka. »Kaj ti je, Derek? Ljudje se že ozirajo po naju.«

»Kaj mi je? Nu prav, pa ti povem, če ni drugače. Končal sem s teboj, Mirelle, razumeš? Končal sem!«

Mirelle je sprejela te besede drugače, ne tako, kakor je pričakoval. Za trenutek ga je pogledala, nato se je lahno nasmehnila.

»Kakšen otrok si! Jeziš se — užaljen si, samo zato, ker sem praktična. Ali ti nisem zmerom pravila, da ne morem živeti brez tebe?«

Stisnila se je k njemu.

»A saj te poznam, Derek. Poglej me — čutiš moje telo? Sam veš, da tudi ti ne moreš živeti brez mene. Zmerom sem te ljubila; poslej te bom ljubila še stokrat bolj. Sanje bom napravila iz tvojega življenja. Saj veš, da ne zna nobena tako ljubiti kakor Mirelle.«

Njene oči so gorele v njegovih. Opazila je, kako je postajal bled in kako je sunkoma dihal. Zadovoljno se je nasmehnila. Spet se je čutila zmagalko nad moškim!

»Torej velja, kaj ne?« mu je šepnila na uho. »In zdaj, Derek, bova vendarle skupaj kosila?«

»Ne!«

Globoko je zasopel in planil pokoncu.

»Obžalujem. Saj sem ti že prej povedal. Dogovor imam.«

»Mar obeduješ s kom drugim? Ne verjamem ti!«

»S tistole damo!«

Kar iznenada je zapustil mizo, stopil k dami v beli obleki, ki je bila pravkar prišla po stopnicah, in jo nekam zasoplo pozdravil.

»Gospodična Greyeva, ali vas smem povabiti na kosilo? Pri lady Tamplinovi so me vam predstavili, morda se me še spominjate?«

Katarinine sive, zamišljene oči so ga čudno pogledale.

»Prav rada,« je odvrnila po kratkem molku. »Zelo ste ljubeznivi.«

19. POGLAVJE

Nepričakovan obisk

Grof Laroche je bil pravkar končal svoj déjeuner, izbran déjeuner — déjeuner, ki je bil res vreden grofovskega želodca. Nežno si je potegnil s prtičem po črnih brkih in vstal. Ko je stopal po salonu, se je njegov pogled z veščim ugodjem ustavljal na umetninah, ki so bile malomarno raztresene po prostoru; tobačnica Ludvika XV., satenasti šolniček, ki ga je bila nosila Marija Antoineta, in druge take reči. Grof je bil samemu sebi izvrsten režiser. Svojim lepim obiskovalkam je rad pripovedoval, da so to podedovani rodbinski zakladi. Stopil je na balkon in se raztreseno ozrl po sinjem morju. Ne, danes ni bil prave volje. Skrbno zasnovan načrt mu je bil mahoma izpodletel; treba je bilo začeti od kraja. Grof se je zleknil v naslanjač in se zatopil v svoje misli, vrteč cigareto med belimi prsti.

Sluga Hipolit mu je prinesel kavo in izbrane likerje. Grof se je odločil za konjak letnika 1884.

Ko je hotel sluga oditi iz sobe, mu je grof lahno mignil z roko, naj ostane. Hipolit je obstal, kakor živa slika poslušnosti, čakaje gospodarjevih ukazov

»Mogoče je,« je rekel grof, »da pridejo te dni kaki tujci v hišo. Bržkone vaju bodo hoteli izpraševati o meni.«

»Razumem, gospod grof.«

»Morda se je kaj takega že zgodilo?«

»Ne, gospod grof.«

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Zastopnike
sprejmemo v vseh krajih dravske banovine za naš oddelek »Male štednje«. — Jugoslov. vzajemna zadruga. Ljubljana. 2013-5

Potnik
čevljarske stroke, verziran in dobro vpeljan, z daljšo prakso, dobi stalno službo Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Čevljar«. 2085-5

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Nižješolcu
boljše rodbine, ki rabi pomoč pri učenju, ugodno nudim poldnevni metodični pouk z zanesljivim uspehom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Pouk«. 1897-4

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Raznašalec kruha
s majhno kavcijo, močno podjeten, dobi službo proti plači po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 1747-1

Dober prodajalec
in poznavalec manufakturnega blaga, dobi takoj pod ugodnimi pogoji mesto v večji trgovini. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Starejša dobra moč«. 2080-1

Dve prodajalki
eno starejšo, vsestransko verzirano, za samostojno vodstvo detajlne trgovine, in mlajšo v pomoč sprejmemo takoj v Ljubljani. V poštev pridejo le popolnoma zanesljive in sposobne moči, s primerno prakso v modni ali galanterij. stroki. Kavcija ali jamstvo potrebno. V ponudbah je navesti točno vsa dosedanja službena mesta, možnost nastopa, znanje in točno tudi zahtevke glede plače itd. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dve prodajalki«. 2127-1

Čedno dekle
ki mora znati tudi malo kuhati in samostojno voditi gospodinjstvo, sprejmem v gostilno na deželi. Sem brez gospodinje. Ponudbe s sliko, ki se častno vrne, na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Lepe naprej«. 2069-1

Starejšo žensko
za varuhinjo dveh otrok, ki ima nekoliko premoženje, v gotovini ali knjižico, bi vzela v dosmrtno oskrbo uradniška rodbina v trgu na Štajerskem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Popolen dom«. 2128-1

Vajenci(ke)

Mesar. vajenca
sprejmem. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Na deželo«. 2104-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Kuharica
pridna in poštena, srednjih let, želi službo pri orožnikih ali majhni družini. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Pridna in poštena«. 1947-2

Mehanik-ključavničar
verziran v elektromehanični stroki, z dobrimi spričevali, išče službo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mehanik 1934«. 2132-2

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Umivalniki
Šolngi, kakor drugi vodovodni instalacijski material najceneje kupite pod šifro »Instalacije« na ogl. oddelek »Jutra«. 2121-6

Kratek klavir
Stingel, jedilnico in drugo opravo prodam radi selitve. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2134-6

Zajtrkovalnico
na Aleksandrovi cesti v Mariboru proda Planc. 1951-6

Smučarske čevlje
št. 44, parkrat rabljene, zelo ugodno prodam. Pozve se v trgovini A. Gorec. Tyrševa cesta št. 1. 2114-6

Poceni prodam
otroško košaro s stojalom, gugalni stolček, par škornjev št. 43 in malo mrežno anodo »Kapsch«. Mariborska ulica 24/I (Stadion) 2097-6

Škarje za pločevino
do 12 mm, dobro ohranjene, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 2106-6

Za 8000 Din
prodam še skoraj nov aparat za trajno ondulacijo, znamke »Fuva-Europ«, 150 volt. Nabavna cena 17.500 Din. Pojasnila daje salon Navinšek v Ljubljani. 2026

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Ugodna prilika!
V industrijskem prometnem kraju na Gorenjskem prodam avtotakso z limuzino, novejše tipe Ford, petsedežno, 4 cil., z majhno uporabo bencina, dobremu in zanesljivemu vozaču. — Vožnje tudi v inozemstvo. Samo resni reflektanti, ki imajo denar ali knjižico Kmečke hranilnice, naj se javijo na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sigurna eksistenca«. 2131-10

»Buick« limuzina
sedemsedežen, l. 1931, vožen 32.000 km, kakor nov, gume, motor in karoserije v perfektnem stanju za Din 22.500 v Ljubljani — (brez carine) proda Lučič, hotel »Kajfež«, Ljubljana. 2135-10

2 tovor. avtomobila
znamke Ford, čiste nosilnosti 3½ in 2 toni, v zelo dobrem stanju ugodno proda Zužek, Ljubljana. Tavčarjeva ul. 11. 2138-10

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Poluteretna kola
lagana, zatvorena, tražim. Ponude na oglašni oddelek »Jutra« pod »Br. 12«. 2093-11

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Plinski aparat za kopalnico
rabljen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Aparat«. 2099-7

Železno blagajno
srednje velikosti, dobro ohranjeno kupimo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Občinska uprava«. 2136-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Vloge bank
Nakup, prodaja, zastavitev in posojila, kakor tudi vsa ostala naročila izvršujemo najugodneje. Poslovni zavod, d. d., Zagreb, Praška ulica 6/II — telefon 38-38 Za odgovor priložite znamko za 3 Din. 52-16

Posojilo
120—200.000 Din iščem. Dobre obresti, vknjižba na prvo mesto. Sprejmem tudi knjižice Ljudske posojilnice v Ljubljani, v polni vrednosti. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kratkoročno«. 2137-16

Iščem posojilo
(cca 60—80.000 Din) proti vknjižbi na prvo mesto — za zgradbo stanovanjske in obrtne hiše. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Obresti«. 2053-16

Hranilno knjižico
Mestne hranilnice ljubljanske, z vlogo cca. 60.000 Din ugodno prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »60.000« 2042-16

Kupim vlogo
Mestne hranilnice ljubljanske, od 10—20.000 Din. — Najnižje ponudbe pod šifro »Gotovina« na oglasni oddelek »Jutra«. 2109-16

Hranilno knjižico
Kmetijske posojilnice — z vlogo 10.000 Din kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Takoj gotovina«. 2116-16

Knjižico
Kmetske hranilnice, včlanjene v Zadružni zvezi, z vlogo 20.000 Din prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2147-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Kupim vilo
na periferiji Ljubljane ali v bližnji okolici za 80.000 Din — na hranilne knjižice Mestne hran. Ljubljanske. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Vila«. 2096-20

Trgovsko hišo
na prometni točki prodam. Potrebna četrtina v gotovini, ostanek vložne knjižice Kmetske hran. ljubljanske. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »400«. 2107-20

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Lesna industrija »Javor«, Logatec
Ljubljana, Masarykova cesta št. 12, proda pohištvo iz zaloge na hranilne knjižice in na obroke. 1937-12

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Čebulček in čebulo
prodaja najceneje Uršič v Moškanjcih. 2083-33

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Trisob. stanovanje
zelo poceni na razpolago na Celovški cesti št. 117, za Kmetovo restavracijo. Pojasnila daje g. Vohinc, istotam. 2115-21

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Suho sobo
prijazno, čisto in zračno, parket, elektrika, poseben vhod, sploh z vso oskrbo, na željo s prvovrstno domačo hrano, nudim po nizki ceni gospodu ali gospodični v Tovarniški ulici št. 27 — visoko pritličje. 1929-23

Lepo, prazno sobo
odda Kajfež na Sv. Petra cesti 2. 2103-23

Opremljeno sobo
v visokem pritličju vile, s souporabo kopalnice oddam s 1. februarjem v Grobarjevi ulici štev. 7. 2087-23

2 opremljeni sobi
s popolnoma separiranim vhodom, predsobo, kopalnico, plinom in elektriko, v centru mesta oddam dvema solidnima gospodoma Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 2123-23

Opremljene sobe
poseben vhod, Din 110—250 event. s hrano, pri mitnici blizu tramvaja oddam v Sp. Šiški, Černetova 31. 2149-23

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, v mirni hiši, ne daleč od centra iščem za stalno za majev termin. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dve osebi 555«. 1995-21/a

Stanovanje
dveh sob, kabineta in pritiklin, iščem s 1. majem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Stalna in mirna stranka«. 1993-21/a

Mirno stanovanje
v mestu, obstoječe iz 2 sob in kabineta, iščem za maj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zmerna cena 553«. 1994-21/a

Dvosob. stanovanje
event. s kabinetom in kopalnico, išče tričlanska družina s 1. februarjem, v mestu ali bližini Rimske ceste. Ponudbe z navedbo cene do 27. t. m. pod »Redni plačnik 1934« na oglasni oddelek »Jutra«. 2139-21/a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobo
iščem v bližini glavnega kolodvora. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »85«. 2111-23/a

Mirno sobo
strogo separirano, iščem s 1. februarjem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Navedba cene«. 2077-23/a

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

V oglasnem oddelku »Jutra«
dvignite sledeča pisma: Alpinist-Smučar, Banja, Bieer, Bodočnost, Billigst, Bližina centra, Center, Celoletni zaslužek, Dobro idoča, Družabnik, Dobra metoda, Dobra gospodinja Dolgoletna spričevala, Družabnik, Energičen in iniciativen, Februar 16, Garanteriet, Gotov novac, Hrepenenje, Izvanredno, J. M. G., Izkušen, Izvrsten, Kritje, Kolesa, Komfortno Karkoli, Knjižica, Krojač, Kontoristinja, Loveki dom Leksikon 26, Leica, Ljubljana 11, Mirna stranka, Marljiva, Mesto, Miroljubna, Mladost, Nevesta, Nameščenje 30.000, Novo pohištvo, Nujno 218, Nemeza Obrt, Potovanje, Pridna in poštena, Poštena dobra moč Pisarniška moč, Predpogoj poštena in pridna, Preša, Pletarna, Pogumnemu pripada svet, Pošten plačnik, Razvedrilo, Reel, Resna, Reden plačnik, Resnost, Sobica, Spretna, Simpatija Stalna in mirna stranka, Samsko, Stalno, Snažno, Sigurno, Stalni najemnik, Solnčno, Srečna bodočnost Stalna, Središče, Siguren, Sopotnica, Siguren denar, Stalno mesto, Sekač, Takoj 4, Tajnik 100!, Temperamentna, Takoj gotovina, Terjatev, Urna, Ugodno 88, Ugoden nakup, Učenka Vesten instruktor, Vedno vesela, V Ljubljani, Velegozd, Vesten, V večji stanovanjski hiši, Vila v Ljubljani, Zajamčen uspeh, Zanesljiva in poštena, 100, 200—250, 300.

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din (25)

Drž. nameščenec
srednjih let, ločen, ne po lastni krivdi, želi poznanstvo z gospodično ali vdovo, čedne zunanjosti. — Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vigred«. 2095-25

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Koncert. trompeto
v najboljšem stanju kupim Ponudbe do 28. t. m. na podružnico »Jutra« v Novem mestu pod »Tromba«. 2088-26

Živali

Vsaka beseda 1 Din za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Foxterijer
5 let star, rezaste dlake, bele barve s črnimi odznaki, prijeten družabnik in dober čuvaj, poceni naprodaj. Vprašati pri hišnici v Tavčarjevi ulici 12 v Ljubljani 2148-27

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Motor
40—60 HP, v dobrem stanju, na sesalni plin ali na surovo olje, kupi Veleposestvo grofa Draškoviča, Veliki Bukovec, pošta Mali Bukovec. 2079-29

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Preklic
Podpisana Franc Stale in Ivanka Kern iz Svetja 1 pri Medvodah, preklicujeva žaljivke, katere sva izrekla proti Ivani Tehovnik, Ladja pri Medvodah. 2129-31

Izgubljeno

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (28)

Poziv!
Oseba, ki je vzela album iz »Nebotičnika«, se poziva, da istega takoj pošlje po pošti na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Album« — ker je poznana osobju kavarne. 2102-28

Plava, mala papiga
je ušla. Najditelja prosim, da jo proti nagradi odda pri Županu, Cesta v Rožno dolino 7. 2118-28

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK
Bohoričeva ul. št. 5

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

Vrsta 5705-26

Pri plesu ne boste niti čutili teh lahkih čeveljčkov iz atlasa ali crep de china.

Vrsta 5705-23

Moderni plesni čeveljčki iz svilenega atlasa z okusnim okrasom.

Bata

KRASNA KRZNA
v vseh barvah za večerne toalete nudi po najnižjih cenah 1304
KRZNARSTVO KENK
LJUBLJANA, Židovska ulica štev. 3

Vsak naročnik „JUTRA“ — je zavarovan — za 10.000 Din!

G. Th. Rotman:

Bili, Bobijev sin

Bum! se je že zgodilo! Bili pridirja mimo in se spotakne ob dežnik; konec dežnika se zadene v režasti pokrov cestnega kanala, dežnik se pogrezne vanj, gospod Cebé se pa prekopicne kakor klovn v cirkusu in telebne na tlak.

POZIV

Spor, ki ga imam trenotno v družini, je dal nekomu povod, da trosi o meni vesti, ki mi kratijo čast in ugled. Oni, ki se drzne namigavati, da je imel z menoj, ko sem bila še dekle ali pa sedaj kot žena, intimne razmere, naj se javi, da obračunam z njim. Do danes ga ni, ki bi mi mogel očitati nepoštenost in nemoralo. Če pa iščem pri komurkoli nasvetov, ali če sem bila z bratoma kedaj v gostilni, ne bo na tem noben poštenjak našel kaj slabega. Opravljivci pa itak ne vidijo bruna v lastnem očesu, dočim vidijo pezdirje v očesih, v katerih jih poštenjak ne vidi.

Marija Pečovnik.
žena ravnatelja Alpeko.

1482

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljuba mati, stara mati, teta, gospa

Marija Komatar, roj. Cimerman

v četrtek, dne 25. t. m. ob ½6. uri zjutraj v 78. letu previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas št. 50 na tukajšnje pokopališče.

Štepanja vas, dne 25. januarja 1934.

1469 **Žalujoči ostali.**

Neizmerne žalosti potrti, naznanjamo žalostno vest, da je danes ob 6.30 zjutraj previden s svetimi zakramenti, po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal naš dragi, ljubljeni soprog, oče, stari oče in stric, gospod

IVAN ZAJC

GOSTILNIČAR IN POSESTNIK

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto, ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Soteski štev. 5.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi pri Sv. Jakobu. Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Soteska, dne 25. januarja 1934. 1470

MARIJA ZAJC, soproga; IVAN, JOŽEF, FRANC, ALOJZIJ, sinovi; IVANKA por. BOBNER, MICI por. KLANDER, JULKA por. LOGAR, TONČKA, hčere; JULIUS BOBNER, IVAN KLANDER, ALOJZIJ LOGAR, NEŽKA ZAJC, zetje in sinaha; vsi vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.